

Ekonomiutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av konkurrenslagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av konkurrenslagen (RP 210/2020 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av

- grundlagsutskottet GrUU 8/2021 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Heini Färkkilä, justitieministeriet
- regeringsråd Virve Haapajärvi, arbets- och näringsministeriet
- specialsakkunnig Iiro Ihanamäki, arbets- och näringsministeriet
- justitieråd Anne Nenonen, högsta förvaltningsdomstolen
- överdomare Jussi Karttunen, marknadsdomstolen
- direktör Maarit Taurula, Konkurrens- och konsumentverket
- expert Lauri Koskentausta, Finlands näringsliv rf
- chefsjurist Satu Wennberg, Finanssiala ry
- advokat Ilkka Aalto-Setälä, Finlands Advokatförbund
- expert Karoliina Katila, Företagarna i Finland rf
- professor Petri Kuoppamäki.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Centralhandelskammaren
- Kuluttajaliitto - Konsumentförbundet ry
- partner Ilkka Aalto-Setälä, Borenius Advokatbyrå Ab
- professor Antti Aine.

Betänkande EkUB 14/2021 rd

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås ändringar i konkurrenslagen. Ändringarna föranleds av det nationella genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv om att ge medlemsstaternas konkurrensmyndigheter befogenhet att mer effektivt kontrollera efterlevnaden av konkurrensreglerna och om att säkerställa en väl fungerande inre marknad.

De föreslagna ändringarna gäller bland annat bestämmelser om Konkurrens- och konsumentverkets höranden, begäranden om information, inspektionsbefogenheter, konstaterande av konkurrensbegränsning och föreläggande om att upphöra med konkurrensbegränsningen, åläggande att vidta korrigerande åtgärder på grund av konkurrensbegränsning, påföljdsavgifter som påförs och vite som föreläggs med stöd av konkurrenslagen samt befrielse från påföljdsavgift och nedsättning av påföljdsavgiften. Också uppskattningen av beloppet av påföljdsavgift i fråga om sammanslutningar ändras med anledning av propositionen och medlemmarna i en sammanslutning kan enligt förslaget, när vissa förutsättningar är uppfyllda, vara skyldiga att betala påföljdsavgift som påförts sammanslutningen, om denna inte klarar av att betala avgiften. Vidare föreslås det att samarbetet mellan de nationella konkurrensmyndigheterna i EU ska intensifieras ytterligare och att reglerna ska möjliggöra bland annat delgivning och verkställighet av sådana beslut om böter och vite som överskrider medlemsstaternas gränser samt inspektioner som förrättas på en annan medlemsstats begäran.

Genomförandet av direktivet ger också Konkurrens- och konsumentverket och domstolarna utvidgade befogenheter att göra framställning om och påföra påföljdsavgift samt att förelägga och döma ut vite. I fortsättningen kan företag åläggas att betala en påföljdsavgift inte bara för konkurrensbegränsning utan också för överträdelse av vissa förfarandebestämmelser och underlåtenhet att iakttäta vissa beslut. Också Konkurrens- och konsumentverkets befogenhet att framställa för marknadsdomstolen att strukturella korrigerande åtgärder ska åläggas är ny.

I propositionen föreslås utöver direktivgenomförandet också några på nationella behov baserade ändringar i vissa bestämmelser i konkurrenslagen samt sådana ändringar i konkurrenslagens bestämmelser om ändringssökande som förutsätts i lagen om rättegång i förvaltningsärenden, som trädde i kraft den 1 januari 2020. Regleringen om bestämmande av storleken på påföljdsavgifter för konkurrensbegränsning föreslås bli preciserad.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Bakgrund och mål

Propositionen tar avstamp i målet att samordna och ytterligare effektivisera verksamheten och samarbetet mellan EU:s konkurrensmyndigheter. Ett effektivt genomförande av EU:s konkurrensregler baserar sig på samarbete mellan konkurrensmyndigheterna i EU-länderna och kommissionen, ett nätverksbaserat tillvägagångssätt och en enhetlig reglering. Genom de föreslagna ändringarna av konkurrenslagen genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv om att ge medlemsstaternas konkurrensmyndigheter befogenhet att mer effektivt kontrollera efterlevnaden av konkurrensreglerna och om att säkerställa en väl fungerande inre marknad. Syftet med direk-

Betänkande EkUB 14/2021 rd

tivet och dess nationella genomförande är att stärka och harmonisera medlemsstaternas konkurrensmyndigheters kapacitet att verkställa EU:s konkurrensregler.

Syftet med det aktuella förslaget är att stärka i synnerhet befogenheterna att utreda, fatta beslut och påföra sanktioner. Ändringarna gäller bland annat åläggande att vidta korrigerande åtgärder på grund av konkurrensbegränsning, påföljdsavgifter och viten samt de så kallade leniency-bestämmelserna om befrielse från och nedsättning av påföljdsavgifter. Nytt är ändringarna av bestämmelserna till exempel om uppskattning av beloppet av de påföljdsavgifter som påförs sammanslutningar och om indrivning av dem. Nytt är också att påföljdsavgifter kan påföras inte bara för konkurrensbegränsning utan också för överträdelse av vissa förfarandebestämmelser och underlåtelse att iakttä vissa beslut. En principiellt betydande reform är också Konkurrens- och konsumentverkets möjlighet att föreslå att marknadsdomstolen ska besluta om strukturella korrigerande åtgärder.

Ändringarna gäller också Konkurrens- och konsumentverkets befogenheter att få information. Dessutom kommer samarbetet mellan EU:s nationella konkurrensmyndigheter att intensifieras ytterligare. I propositionen föreslås dessutom ändringar som baserar sig på det nationella behovet och som gäller bedömningen av beloppet av påföljdsavgifter.

Det nära sambandet mellan regleringen på EU-nivå och nationell nivå och myndighetsverksamheten är kännetecknande för konkurrensövervakningen, och det har varit utslagsgivande för lösningarna i propositionen. Regeringen bedömer att det bakomliggande direktivet i fråga om flera helheter ger antingen lite eller inget nationellt handlingsutrymme. Samtidigt lämnar största delen av direktivets artiklar handlingsutrymme till den del det är fråga om konkurrensbegränsningar som underskrider det så kallade handelskriteriet, dvs. sådana konkurrensbegränsningar som inte är ägnade att påverka handeln mellan medlemsstaterna. Den vedertagna utgångspunkten för konkurrenslagstiftningen har dock varit strävan efter samordnade regler på EU-nivå och nationell nivå. Detta har ansetts vara viktigt med tanke på regleringens tydlighet, rättssäkerhet och förutsägbarhet ur såväl företagens, konkurrensmyndigheternas som domstolarnas synvinkel. Men denna infallsvinkel kan också leda till samordningsproblem till den del EU-bestämmelserna tar fasta på regleringssätt som är främmande för den nationella lagstiftningstraditionen eller problematiska i konstitutionellt hänseende. Också problempunkterna och ändringsbehoven i det aktuella förslaget hänför sig till dessa spänningar och i allt väsentligt till de anmärkningar som grundlagsutskottet framfört i sitt utlåtande om förslaget (GrUU 8/2021 rd).

Ekonomiutskottet anser att konkurrensmyndigheternas aktuella befogenheter och en effektiv konkurrenstillsyn är ett viktigt sätt att trygga konkurrensen på marknaden och därigenom företagens jämlika konkurrensförutsättningar och konsumenternas valmöjligheter. Ekonomiutskottet anser att den föreslagna lagstiftningen i princip är motiverad och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker den med följande synpunkter och ändringar.

De viktigaste förslagen

En samordnad och effektiv konkurrenstillsyn är en viktig garanti för en fungerande marknad. En fungerande konkurrens och lika konkurrensvillkor gynnar konsumenterna. Det föreliggande förslaget och det direktiv som ligger till grund för det stärker de nationella konkurrensmyndigheter-

Betänkande EkUB 14/2021 rd

nas kapacitet att verkställa EU:s konkurrensregler och därigenom skapa en enhetlig konkurrensmiljö. Propositionen effektiviserar tillsynen över konkurrensbegränsningsreglerna och tryggar för sin del konkurrensen på marknaden.

De viktigaste konsekvenserna av propositionen gäller samordningen av konkurrenstillsynens befogenheter, påföljdssystemet och således tillsynens förebyggande verkan. Påföljdsavgifterna för överträdelse av konkurrensreglerna ska ha en avskräckande effekt som förebygger konkurrensbegränsningar. I den gällande konkurrenslagen har uppgiften att bestämma påföljdsavgiftens nivå i stor utsträckning överlåtits på den som tillämpar lagen, vilket försvagar förutsägbarheten i regleringen. De föreslagna beräkningsreglerna grundar sig i allt väsentligt på Europeiska kommissionens riktlinjer för beräkning av böter, vilket för sin del bidrar till en samordnad reglering på EU-nivå och nationell nivå. Reformen möjliggör påföljdsavgifter med proportionell avskräckningseffekt, ökar öppenheten i myndigheternas verksamhet och förbättrar således också näringsidkarnas rättsskydd.

Reglerna är dock inte i sig bindande för marknadsdomstolen och högsta förvaltningsdomstolen när de bestämmer påföljdsavgifter. Syftet med detta är att trygga domstolarnas omfattande prövningsrätt. Kommissionens riktlinjer, som ligger till grund för de föreslagna beräkningsreglerna, är administrativa bestämmelser som inte är bindande för domstolarna. Även om den valda regleringslösningen delvis kan bedömas stå i strid med den förutsägbarhet som eftersträvas med regleringen, anser ekonomiutskottet att den föreslagna modellen är motiverad i synnerhet för att trygga domstolarnas prövningsrätt och säkerställa att påföljdsavgifterna är proportionerliga.

Samtidigt som målet har varit att effektivisera det konkurrensrättsliga urvalet av metoder och genomförandet av det, har regleringen blivit allt mer detaljerad och komplicerad. Systemet är omfattande och det krävs ofta experthjälp för att man ska kunna efterleva bestämmelserna. Samtidigt har påföljderna för missbruk skärpts. En i sig motiverad utveckling av systemet förutsätter rådgivning som motvikt. Vid ekonomiutskottets sakkunnigutfrågning har det framkommit ett behov av att vidareutveckla den föregripande konkurrensrättsliga rådgivningen, vilket den nu föreslagna reformen av påföljdssystemet och utvidgningen av myndigheternas metodarsenal för sin del framhäver.

Om handelskriteriets betydelse vid konkurrenstillsynen

Den etablerade riktlinjen för den nationella konkurrenslagstiftningen och konkurrenspolitiken är den ovan konstaterade ambitionen att samordna EU:s och Finlands konkurrenslagstiftning. Denna utgångspunkt har ansetts vara av avgörande betydelse eftersom det inte blir nödvändigt att som prejudicialfråga avgöra huruvida det flertydiga handelskriteriet är uppfyllt, när företaget utreder innehållet i tillämpliga regler. Tillämpningen av konkurrensreglerna baserar sig i stor utsträckning på företagets självbedömning, vilket ytterligare framhäver behovet av att reglerna är tydliga och förutsebara. När samma eller i så stor utsträckning som möjligt motsvarande regler är tillämpliga oberoende av om det handelskriterium som bedöms från fall till fall uppfylls, är regleringen mer förutsägbar och begriplig ur både de berörda och myndigheternas synvinkel. Det kan bedömas att också Konkurrens- och konsumentverkets verksamhet försvåras och blir långsammare, om man i samma fall tillämpar två helt olika regelverk vars tillämpningsområde bestäms utifrån ett handelskriterium som förutsätter en bedömning från fall till fall.

Betänkande EkUB 14/2021 rd

Samtidigt som man eftersträvar en så enhetlig reglering som möjligt, måste man vid det nationella genomförandet dock beakta kraven i fråga om de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna. När det gäller det aktuella förslaget leder detta för sin del till att samordningen i regleringen på nationell nivå och EU-nivå inte till alla delar kan iakttas fullt ut. Ekonomiutskottet föreslår att regleringen preciseras på det sätt som föreslås nedan. Frågan har granskats nedan utifrån grundlagsutskottets utlåtande om lagförslaget.

Grundlagsutskottets utlåtande

Grundlagsutskottet har lämnat utlåtande om propositionen (GrUU 8/2021 rd — RP 210/2020 rd). I den motivering till lagstiftningsordningen som ingår i propositionen granskas lagförslaget bland annat med tanke på de förutsättningar för administrativa sanktioner som följer av 8 och 21 § i grundlagen, skyddet för privatlivet och hemfriden samt skyddet för personuppgifter.

Grundlagsutskottet går särskilt in på bestämmelserna om strukturella korrigerande åtgärder, påföljdsavgifter, interimistiska förelägganden, uppbörd av påföljdsavgifter som påförts sammanslutningar av näringsidkare (47 a §), skyldighet att lämna upplysningar (33 §) och företagsförklaringars offentlighet. Dessutom fäster grundlagsutskottet uppmärksamhet vid språkdräkten i lagförslaget.

Grundlagsutskottet stannar för att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning, men bara om utskottets konstitutionella anmärkningar till 33 och 47 a § beaktas på behörigt sätt.

De frågor som grundlagsutskottet tar upp har främst samband med spänningarna relaterade till de grundläggande fri- och rättigheterna till följd av den bakomliggande EU-regleringen, som ger bara lite handlingsutrymme. Ekonomiutskottet noterar konstaterandet att grundlagsutskottets uppgifter i princip inte omfattar bedömning av den nationella genomförandelagstiftningen med avseende på den materiella EU-lagstiftningen. Grundlagsutskottet har ändå av hävd framhållt att det i den mån som EU-lagstiftningen kräver reglering på det nationella planet eller möjliggör sådan ska tas hänsyn till de krav som de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna ställer när det nationella handlingsutrymmet utnyttjas. Ekonomiutskottet går nedan in på grundlagsutskottets anmärkningar och de ändringsbehov som följer av dem särskilt ur detta perspektiv.

Indrivning av påföljdsavgift som påförts en sammanslutning av näringsidkare (47 a §)

Med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna har den föreslagna 47 a §, som gäller indrivning av påföljdsavgift hos medlemmarna i en sammanslutning av näringsidkare, ansetts vara den mest problematiska ändringen i förslaget.

Om sammanslutningen inte kan betala en lagakraftvunnen påföljdsavgift som marknadsdomstolen påfört den, ska sammanslutningen enligt den föreslagna 47 a § kräva andelar av sammanslutningens medlemmar för betalning av påföljdsavgiften. Om sammanslutningen inte har betalat påföljdsavgift inom ett år från det att beslutet vunnit laga kraft, kan Konkurrens- och konsumentverket besluta att den obetalda delen av påföljdsavgiften ska tas ut hos vilken som helst av de medlemmar i sammanslutningen som vid tidpunkten för beslutet om överträdelse har varit före-

Betänkande EkUB 14/2021 rd

trädde i sammanslutningens styrelse eller något annat beslutande organ. Om avgiften inte blir indriven fullt ut hos dessa medlemmar inom ett år från det att beslutet vunnit laga kraft, kan Konkurrens- och konsumentverket besluta att det utestående beloppet drivs in hos vilken som helst av de medlemmar i sammanslutningen som var verksamma på den marknad där överträdelsen ägde rum.

Grundlagsutskottet anser att propositionen inte innehåller tillräckliga motiveringar till den föreslagna regleringen, som delvis är problematisk i förhållande till utskottets praxis i fråga om påföljdsavgifter. Grundlagsutskottet beklagar likaså att det i propositionen till denna del redogörs bristfälligt för omfattningen av det nationella handlingsutrymme som står till buds i förhållande till direktivet. Regleringen måste dock preciseras inom de gränser som direktivet tillåter så att principerna för indrivning tydligare framgår av lagen också i förhållande till de principer som tillämpas i gemenskapslagstiftningen och till deltagandets karaktär eller klandervärdhet, menar grundlagsutskottet. Enligt utskottet förutsätter påföljdsavgiftens betydelse också att beslutet om allokering av påföljdsavgiften ankommer på det organ som är behörigt att bestämma påföljdsavgiften exempelvis på det sätt som nämns i motiveringen genom att ett beslut som avses i 47 a § förs till marknadsdomstolen för fastställelse. Till den del de föreslagna regleringslösningarna inte är nödvändiga för att genomföra direktivet är det en förutsättning för att lagförslaget ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning att bestämmelserna preciseras och att det organ som är behörigt att påföra påföljdsavgift ges beslutanderätt.

De spänningar som beskrivs ovan beror dels på regleringslösningar på EU-nivå och det begränsade handlingsutrymme vid genomförandet av direktivet, dels på en motiverad strävan efter enhetliga genomföranderegler med tanke på konsekvens, förutsägbarhet och begriplighet, oberoende av om handelskriteriet uppfylls. Det från nationell lagstiftning avvikande regleringssättet i kombination med den flertydiga tolkningen av handelskriteriet försvårar utarbetandet av nationella bestämmelser med tanke på rättssäkerheten, proportionaliteten och förutsägbarheten.

Ekonomiutskottet föreslår utifrån grundlagsutskottets utlåtande och en utredning som utskottet fått att den föreslagna regleringen preciseras på det sätt som anges nedan i detaljmotiveringen. De föreslagna ändringarna innebär att Konkurrens- och konsumentverket inte ska fatta beslut om att ta ut påföljdsavgift av medlemsföretagen, utan gör en framställning om saken till marknadsdomstolen. Utöver motiveringen preciseras dessutom på lagnivå vad som avses med sammanslutningens beslutande organ. Dessutom konstateras det att den andel som medlemsföretagen eventuellt redan tidigare betalat ska beaktas.

Ekonomiutskottet föreslår likaså att Konkurrens- och konsumentverket ska vara skyldigt att i sitt indrivningsbeslut särskilt beakta att påföljdsavgiften är liten, att ett medlemsföretag har beviljats befrielse från påföljdsavgift eller nedsättning av påföljdsavgiften eller att indrivningen leder till att förutsättningarna för affärsverksamhet går förlorade.

Ekonomiutskottet föreslår dessutom att förvaltningslagens (434/2003) 6 § om rättsprinciper som nämns flera gånger i motiveringen till propositionen i ett sådant här särskilt regleringssammanhang ska lyftas upp på paragrafnivå för tydlighetens skull, även om det i sig är klart att den ska tillämpas i all myndighetsverksamhet. Paragrafen föreskriver bland annat om proportionalitet och opartiskhet.

Betänkande EkUB 14/2021 rd

I fråga om sådana konkurrensöverträdelser där det endast är fråga om överträdelse av 5 eller 7 § i lagen om konkurrensbegränsningar, dvs. sådana konkurrensöverträdelser som inte omfattas av tillämpningsområdet för det ovan beskrivna handelskriteriet, kompletteras kriterierna ytterligare. I fråga om de fall som omfattas av handelskriteriet har det inte ansetts möjligt att precisera kriterierna mer än vad som föreslagits ovan inom ramen för handlingsutrymmet.

I de fall där handelskriteriet inte uppfylls tas som indrivningskriterium på lagnivå utöver vad som konstaterats ovan också in den *tid* under vilken företaget har varit medlem i sammanslutningens beslutande organ eller varit verksamt på den marknad där överträdelsen begicks. På samma sätt beaktas företagets *medverkan* till överträdelsen. Ekonomiutskottet betonar dessutom särskilt betydelsen av likabehandling av företag som grund för framställningen och besluten om indrivning.

Skyldighet att lämna upplysningar (33 §) och begränsningar i användningen av uppgifter

Det föreslås att det till 33 § i konkurrenslagen fogas ett nytt 2 mom., enligt vilket en fysisk person på begäran av Konkurrens- och konsumentverket oberoende av sekretessbestämmelserna ska ge verket alla de uppgifter och handlingar som behövs för utredning av en konkurrensbegränsnings innehåll, ändamål och verkningar. Momentet syftar till att sätta i kraft bestämmelsen i artikel 8 i direktivet, enligt vilken nationella konkurrensmyndigheter ska ha befogenhet att begära av varje övrig fysisk eller juridisk person att inom en fastställd och rimlig tidsfrist lämna upplysningar som kan vara relevanta för tillämpningen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget. Bestämmelsen kompletterar konkurrenslagens nuvarande urval av metoder så att skyldigheten att lämna uppgifter till skillnad från tidigare gäller också fysiska personer. Bestämmelsen är mycket omfattande och gäller i sin föreslagna form också personuppgifter och känsliga uppgifter, även om den framför allt gäller andra än personuppgifter.

I sitt utlåtande granskar grundlagsutskottet regleringen med avseende på skyddet för privatlivet och för personuppgifter som tryggas i 10 § 1 mom. i grundlagen. Grundlagsutskottet anser att bestämmelserna om skyldigheten att lämna uppgifter, inom de ramar som direktivet möjliggör, bör preciseras i enlighet med utskottets praxis i fråga om rätten att få och lämna ut uppgifter trots sekretessbestämmelserna. Den här ändringen är enligt grundlagsutskottet en förutsättning för att lagförslaget ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Ekonomiutskottet betonar att i synnerhet i det inledande skedet av utredningarna är Konkurrens- och konsumentverket i många fall inte på det klara med huruvida handelskriteriet uppfylls i fallet. Det finns inte heller något behov av detta, eftersom bland annat förbuden mot konkurrensbegränsningar enligt vedertagen praxis motsvarar varandra i EU:s konkurrensrätt och konkurrenslagen. Det är också möjligt att marknadsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen senare inte anser att handelskriteriet uppfylls, fastän Konkurrens- och konsumentverket har ansett att det är uppfyllt. Med tanke på en effektiv tillämpning av konkurrenslagen, förutsägbarhet, tydlighet och rättssäkerhetsmål är det således inte motiverat att ändra 33 § 2 mom. så att dess tillämpning baserar sig på tolkningen av ett handelskriterium som kräver en bedömning från fall till fall, om de behövliga preciseringarna inom ramen för handlingsutrymmet kan genomföras på ett sätt som möjliggör enhetlig reglering i fall där handelskriteriet underskrids eller överskrids.

Betänkande EkUB 14/2021 rd

Ekonomiutskottet föreslår vissa preciseringar på det sätt som anges närmare i detaljmotiven nedan. Utskottet framhåller — liksom ovan i fråga om bestämmelserna om indrivning av påföljdsavgifter — att den föreslagna regleringen handlar om genomförandet av direktivet, som till denna del lämnar ett relativt litet handlingsutrymme för den nationella lagstiftningen. I motiveringen till lagförslaget redogörs det för att begäranden om information inte kan bindas till kriteriet att upplysningarna ska vara nödvändiga, eftersom det enligt direktivet är tillräckligt att upplysningarna kan vara relevanta för att en begäran om information ska kunna göras. Ekonomiutskottet betonar samtidigt utifrån inkommen utredning att Konkurrens- och konsumentverkets informationsbehov i fråga om konkurrensbegränsningar endast gäller uppgifter som hänför sig till dess ekonomiska verksamhet och att Konkurrens- och konsumentverket således inte behöver begära till exempel känsliga personuppgifter av fysiska personer. Ekonomiutskottet menar därför att det är motiverat att utesluta personuppgifter enligt artiklarna 9 och 10 i dataskyddsförordningen (förordning (EU) 2016/679) från skyldigheten att lämna uppgifter på det sätt som anges nedan i detaljmotiveringen.

Ekonomiutskottet föreslår dessutom en förtydligande precisering av att den informationsskyldighet som avses i bestämmelsen inte gäller uppgifter som omfattas av skyddet för utomstående juridisk rådgivning. Det här ska preciseras, eftersom 38 § i konkurrenslagen endast gäller näringsidkarens rätt till försvar. Med tanke på tillämpningen av bestämmelserna fäster ekonomiutskottet liksom grundlagsutskottet dessutom uppmärksamhet vid att Konkurrens- och konsumentverket enligt 6 § i förvaltningslagen, som gäller förvaltningens rättsprinciper, kan begära uppgifter endast för ändamål som är godtagbara enligt 33 §. Begäran om information ska dessutom stå i rätt proportion till det eftersträfvade målet. Vid fastställandet av skyldigheten att lämna uppgifter ska dessutom den advokathemlighet beaktas som hör till de garantier för en rättvis rättegång som tryggas i 21 § i grundlagen (GrUU 13/2018 rd) och rätten att vägra vittna mot sig själv (GrUU 46/2001 rd).

Förslaget ändrar inte sådana regler och principer som hänför sig till advokathemligheten eller till skyddet för juridisk rådgivning, påpekar utskottet. Enligt det gällande 38 § 3 mom. i konkurrenslagen är en näringsidkare inte skyldig att ge Konkurrens- och konsumentverket handlingar som innehåller konfidentiell brevväxling mellan en utomstående juridisk rådgivare och dennes klient. Det i 38 § 3 mom. i konkurrenslagen avsedda skyddet för konfidentialitet för en advokat och huvudmannen i samband med juridisk rådgivning har bedömts till exempel i högsta förvaltningsdomstolens beslut HFD:2019:98. Vid utfrågningen av sakkunniga har också frågan om bedömningen av en invändning som gäller skydd för utomstående juridisk rådgivning behandlats. För närvarande kan ärendet tas upp till behandling i samband med huvudsaken. Behovet av rättskydd har i första hand ansetts hänföra sig till situationer där en handling som omfattas av skyddet felaktigt blir en del av det material som utgör den skriftliga bevisningen. I det här sammanhanget har man stannat för att inte ändra bestämmelserna till denna del, och ECN+-direktivet förutsätter inte i sig att en särskild besvärsmålsrätt inrättas i detta avseende, men rättsläget och regleringslösningarna i frågan kan behöva bedömas ytterligare i fortsättningen.

Strukturella åtgärder (9 a §)

Den gällande konkurrenslagen gör det inte möjligt att ålägga strukturella korrigerande åtgärder för att få en konkurrensbegränsning att upphöra. Den behörighet som föreslås i 9 a § och som

Betänkande EkUB 14/2021 rd

grundar sig på artikel 10 i direktivet är således ny. Strukturella åtgärder kan påföras av marknadsdomstolen på framställning av Konkurrens- och konsumentverket.

Det är fråga om en betydande befogenhet, men det har föreskrivits strikta villkor för utövandet av befogenheten och det har bedömts att befogenheten kommer att tillämpas ytterst sällan. För det första ska åtgärden vara proportionell och nödvändig. Dessutom kan strukturella åtgärder åläggas endast om en beteendemässig åtgärd inte är tillräcklig eller om den är mer betungande för företaget än den strukturella åtgärden. Åtgärden får inte heller leda till att verksamhetsbetingelserna för näringsidkarens ekonomiska verksamhet går förlorade. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande fäst uppmärksamhet vid att det i förslaget till reglering inte definieras vad som exakt avses med strukturella åtgärder. I bestämmelsen ingår dock en exempelförteckning. Det går inte att härleda en entydig definition av strukturella åtgärder ur EU:s konkurrensrätt. Om strukturella åtgärder vidtas kommer det aktuella fallet att påverka de metoder som kan användas för att återställa eller bibehålla konkurrensförhållandena på marknaden genom en enda åtgärd som inte kräver efterhandsövervakning.

Ekonomiutskottet framhäver att de strukturella åtgärderna kommer i sista hand. Utskottet påpekar att de har hört till kommissionens metodurval sedan 2004, men att de inte har använts i praktiken. Marknadsdomstolens och högsta förvaltningsdomstolens behörighet i ärendet begränsar sig inte till att godkänna eller avslå Konkurrens- och konsumentverkets framställning, utan de kan också ålägga en åtgärd som avviker från framställningen och som är lindrigare, mer omfattande eller strängare.

Påföljdsavgifter och bedömning av avgiftsbeloppet

Sammantaget hänför sig merparten av den nu föreslagna regleringen till bestämmelserna om påföljdsavgifter. Bakgrunden till förslagen är dels att direktivet föranleder ändringsbehov, dels att bestämmelserna om att bestämma påföljdsavgifter ska preciseras utifrån nationell prövning. Avsikten med de preciserade uppskattningsgrunderna är att de påföljdsavgifter som Konkurrens- och konsumentverket gör framställningar om ska bli mer förutsebara. Samtidigt skulle reglerna närma sig det beräkningssätt som tillämpas av kommissionen.

I propositionen motiveras det inte varför bestämmelserna om påföljdsavgiftens belopp endast delvis ska tillämpas på den marknadsdomstol som fattar beslutet eller på högsta förvaltningsdomstolen som fungerar som besvärdomstol, påpekar grundlagsutskottet i sitt utlåtande. Kommissionens riktlinjer för beräkning av böter, som de nu föreslagna reglerna grundar sig på, är administrativa bestämmelser som antagits av kommissionen och som inte är bindande för unionsdomstolarna. I propositionen uppger regeringen att man vid beredningen också har bedömt ett alternativ där bestämmelserna på ett samordnat sätt gäller också marknadsdomstolen och högsta förvaltningsdomstolen. Syftet med den föreslagna regleringslösningen är att tillförsäkra domstolarna omfattande prövningsrätt vid bedömningen av påföljdsavgiftens belopp. Ekonomiutskottet anser att den föreslagna lösningen är motiverad särskilt med tanke på säkerställandet av att påföljdsavgifterna är proportionerliga.

Betänkande EkUB 14/2021 rd

Interimistiska förelägganden (45 §)

Konkurrens- och konsumentverket kan meddela ett interimistiskt föreläggande om att en konkurrensbegränsning ska upphöra, om det omedelbart konstateras att tillämpningen eller verkställandet av begränsningen kan skada konkurrensen allvarligt och irreparabelt. Enligt 45 § 2 mom. i lagförslaget ska det interimistiska föreläggandet gälla en viss tid eller tills verkets beslut i huvudsaken har fattats eller en i 12 § 3 mom. avsedd framställning har gjorts. Konkurrens- och konsumentverket får genom ett separat beslut förlänga giltighetstiden för ett tidsbegränsat interimistiskt föreläggande, om en förlängning är nödvändig. Verket ska upphäva ett interimistiskt föreläggande omedelbart när föreläggandet inte längre är befogat.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande om propositionen ansett att den föreslagna bestämmelsen är problematisk med tanke på kraven på noggrann avgränsning och exakthet. Utredningen av konkurrensbegränsningar kan ta 2—7 år och konkurrensmyndigheterna har under denna tid en utredningsro som begränsar parternas rätt att få information. Ett interimistiskt föreläggande begränsar i sin tur ofta näringsfriheten och egendomsskyddet avsevärt. Grundlagsutskottet anser att exakthet och noggrann avgränsning talar för en viss tid, som kan vara längre än för närvarande. Ekonomiutskottet påpekar att direktivet tillåter att interimistiska förelägganden gäller för viss tid. Om föreläggandet är interimistiskt, ska tidsfristen enligt direktivet kunna förlängas om det är nödvändigt och lämpligt. Ekonomiutskottet föreslår att interimistiska förelägganden ska gälla en viss tid på det sätt som anges nedan i detaljmotiveringen.

Andra frågor och utvecklingsbehov som tagits upp

Grundlagsutskottet har både nu och tidigare i sina utlåtanden om konkurrenslagen fäst uppmärksamhet vid reglering vars uttryckssätt och författningsspråk avviker från det normala. Bakgrunden till de uttryck som avviker från allmänspråket är de relevanta bestämmelserna på EU-nivå och strävan att i den nationella lagstiftningen i så stor utsträckning som möjligt använda begrepp som motsvarar de begrepp som används på EU-nivå. I sitt utlåtande har grundlagsutskottet fäst särskild uppmärksamhet vid begreppet ”markering”, som används i den föreslagna 17 a § och som motsvarar det engelska uttrycket ”marker”. För att skapa klarhet i regleringen bör man enligt grundlagsutskottets uppfattning helst använda ett allmänspråkligt uttryck eller åtminstone definiera innehållet i uttrycket ”markering” i lagen. Ekonomiutskottet anser att det är problematiskt att begreppsapparaten i konkurrenslagstiftningen utvecklas i en riktning som avviker från allmänspråket och som är begriplig endast för en liten grupp sakkunniga. Samtidigt måste man dock också väga in betydelsen av enhetlighet mellan begreppen på EU-nivå och nationell nivå. Ekonomiutskottet föreslår att begreppets innehåll förtydligas på det sätt som anges närmare i detaljmotiven nedan.

Sakkunniga har dessutom pekat på ett behov av att vidareutveckla Konkurrens- och konsumentverkets icke-bindande rådgivning och anvisningar. Bestämmelserna i lagen om konkurrensbegränsningar och de bakomliggande EU-bestämmelserna är till många delar mångtydiga och tillämpas från fall till fall. Samtidigt är de ekonomiska konsekvenserna för näringsidkarna betydande på ett sätt som i hög grad kan begränsa näringsfriheten och egendomsskyddet. Även om man både på EU-nivå och nationellt så tidigt som 2004 i huvudsak slopade dispenser och icke-ingripandebesked, finns det fortfarande ett behov av att utveckla icke-bindande, både allmän och

Betänkande EkUB 14/2021 rd

individuell vägledning. När det gäller procedurbestämmelserna hänför sig behovet av bedömning fortfarande också till utvecklandet av besvärsmålsbestämmelserna med tanke på företagets rättskydd.

DETALJMOTIVERING

17 a §. Markering för ansökan om befrielse från påföljdsavgift. Ekonomiutskottet föreslår att begreppet markering som används i paragrafen förtydligas så att det i bestämmelsen konstateras att *Konkurrens- och konsumentverket genom en markering fastlägger en tidsfrist* för insamling av sådana företagsförklaringar, uppgifter och bevis som behövs för befrielse enligt 14 §. Bakgrunden till begreppet markering är begreppet markering (marker) i ECN+-direktivet. Syftet är att på det sätt som förutsätts i direktivet säkerställa att företag som vill ansöka om befrielse från böter till en början kan beviljas en plats i kön för att få befrielse från eller nedsättning av påföljdsavgiften. Detta kan beviljas för en tid som bestäms från fall till fall, så att sökanden kan samla in de uppgifter och bevis som behövs för att överskrida bevisröskeln för befrielse från böter.

33 §. Skyldighet att lämna upplysningar. Grundlagsutskottet anser i sitt utlåtande att bestämmelserna om skyldigheten att lämna upplysningar, inom de ramar som direktivet möjliggör, måste preciseras i enlighet med utskottets praxis i fråga om rätten att få och lämna ut uppgifter trots sekretessbestämmelserna. Ekonomiutskottet föreslår att bestämmelsen om informationsskyldighet avgränsas så att personuppgifter enligt artiklarna 9 och 10 i EU:s dataskyddsförordning (förordning (EU) 2016/679) undantas från 33 § 2 mom. Med tanke på noggrann avgränsning hänvisar paragrafen inte till känsliga uppgifter som hör till kärnan i skyddet för privatlivet utan till uppgifter om särskilda kategorier av personuppgifter enligt artikel 9 i dataskyddsförordningen och personuppgifter om fällande domar i brottmål och överträdelser enligt artikel 10 i dataskyddsförordningen. I artikel 9.1 i dataskyddsförordningen hänvisas det till personuppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening, genetiska eller biometrisk uppgifter, uppgifter om hälsa eller uppgifter om en fysisk persons sexualliv eller sexuella läggning. Bestämmelserna i konkurrenslagen gäller verksamhet mellan näringsidkare, och inte heller Konkurrens- och konsumentverkets informationsbehov gäller känsliga personuppgifter om fysiska personer, utan uppgifter som hänför sig till ekonomisk verksamhet.

38 a §. Rätten för den som är under utredning att ta del av vissa handlingar samt begränsningar av informationsanvändning. Ekonomiutskottet föreslår att det till paragrafen för tydlighetens skull fogas en informativ hänvisning till offentlighetslagen och att det föreskrivs om begränsning av partsoffentligheten. Rätten att få uppgifter ska endast gälla den som är under utredning och endast utövat av rätten till försvar.

45 §. Interimistiska förelägganden. Ekonomiutskottet föreslår att giltighetstiden för ett interimistiskt föreläggande på grund av exakthet och noggrann avgränsning begränsas till högst ett år. Tidsfristen ska dock kunna förlängas genom beslut av Konkurrens- och konsumentverket. Bestämmelserna i 49 a §, som gäller ändringssökande hos marknadsdomstolen, kvarstår i sin föreslagna form, dvs. besvärsmålsrätt gäller i fråga om ett interimistiskt föreläggande eller en förlängning av det, och besvären ska behandlas skyndsamt i marknadsdomstolen.

Betänkande EkUB 14/2021 rd

47 a §. Indrivning av påföljdsavgift som påförts en sammanslutning av näringsidkare.

Ekonomiutskottet föreslår för det första att Konkurrens- och konsumentverket ska göra en framställning om indrivning av påföljdsavgifter hos medlemsföretagen. Framställningen ska fastställas av marknadsdomstolen. För det andra preciseras bestämmelsens ordalydelse så att det utöver motiveringen också på lagnivå anges närmare vad som avses med beslutande organ. Dessutom kompletteras bestämmelsen så att det sägs ut vilka omständigheter som ska beaktas när Konkurrens- och konsumentverket gör sin framställning och när marknadsdomstolen och högsta förvaltningsdomstolen fattar beslut i ärendet.

Paragrafens 2 mom. preciseras så att det i momentet konstateras följande om begreppet beslutande organ: ”Med beslutande organ avses verkställande direktören, styrelsen och andra beslutande organ som bestäms i sammanslutningens stadgar.”

I 3 mom. föreslås ändringar som följer av att beslutet om indrivning fattas av marknadsdomstolen på framställning av Konkurrens- och konsumentverket. I momentet konstateras dessutom att Konkurrens- och konsumentverket med stöd av 2 och 3 mom. kan avstå från att göra en framställning om indrivning av en sammanslutnings obetalda påföljdsavgift, i synnerhet om beloppet av den obetalda påföljdsavgiften är litet, medlemmen har beviljats befrielse från påföljdsavgift eller nedsättning av påföljdsavgiften eller om indrivningen skulle leda till att förutsättningarna för medlemmens affärsverksamhet går förlorade.

I 4 mom. görs en ändring som följer av att beslutet om indrivning fattas av marknadsdomstolen på framställning av Konkurrens- och konsumentverket.

Paragrafens 5 mom. kompletteras så att den andel av sammanslutningens påföljdsavgift som medlemsföretaget eventuellt redan betalat med stöd av 1 mom. ska beaktas när framställningen görs och beslut fattas i ärendet.

Dessutom föreslås det att 6 § om rättsprinciper i förvaltningslagen (434/2003), som propositionsmotiven flera gånger hänvisar till, i det här särskilda sammanhanget för tydlighetens skull ska lyftas upp på paragrafnivå. Paragrafen föreskriver bland annat om proportionalitet och opartiskhet. Där står det att myndigheterna ”ska bemöta dem som uträttar ärenden hos förvaltningen jämlikt och använda sina befogenheter enbart för syften som är godtagbara enligt lag. Myndighetens åtgärder ska vara opartiska och stå i rätt proportion till sitt syfte. Åtgärderna ska skydda förväntningar som är berättigade enligt rättsordningen.”

När en sammanslutnings påföljdsavgift endast grundar sig på en överträdelse av 5 eller 7 §, ska Konkurrens- och konsumentverket i sin framställning och marknadsdomstolen i sitt beslut dessutom beakta medlemmens medverkan till överträdelsen samt i fråga om 2 mom. den tid som medlemmen har varit medlem av det beslutande organet under den tid då överträdelsen begicks och i fråga om 3 mom. den tid som medlemmen har varit verksam på den marknad där överträdelsen begicks. Till denna del avgränsas uppsättningen kriterier till fall som underskrider handelskriteriet, eftersom handlingsutrymmet inte har bedömts göra det möjligt att föreskriva om detta i fråga om överträdelser av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget.

Betänkande EkUB 14/2021 rd

Kriterierna gäller på det sätt som beskrivs ovan framställningar gjorda av Konkurrens- och konsumentverket, beslutsfattande i marknadsdomstolen samt högsta förvaltningsdomstolen i en situation där marknadsdomstolens beslut inte vinner laga kraft på grund av besvär som anförts hos högsta förvaltningsdomstolen.

I 6 mom. görs en precisering beträffande att det gäller ett beslut om påföljdsavgift för en sammanlutning och en ändring som följer av att beslutet om indrivning fattas av marknadsdomstolen på framställning av Konkurrens- och konsumentverket.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 210/2020 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av konkurrenslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i konkurrenslagen (948/2011) 8—10, 13, 14, 16—17, 19, 29, 33—37, 40 och 44—47 §, av vilka 44 § samtidigt flyttas till det nya 5 a kap. som fogas till lagen,

av dem 8—10 och 34 § sådana de lyder i lag 662/2012, 14 § sådan den lyder i lag 1078/2016, 16, 19, 29 och 46 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 662/2012, 17 och 33 § sådana de lyder i lag 721/2019, 35 § sådan den lyder i lagarna 662/2012, 251/2018 och 721/2019, 36 § sådan den lyder i lagarna 251/2018 och 721/2019, 37 § sådan den lyder i lagarna 78/2015 och 721/2019, 40 § sådan den lyder i lagarna 662/2012 och 251/2018, 44 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 595/2013, 45 § sådan den lyder i lagarna 662/2012 och 721/2019, samt

fogas till lagen nya 9 a och 13 a—13 f §, till 15 §, sådan den lyder i lag 1078/2016, ett nytt 3 mom., till lagen nya 17 a, 17 b, 37 a och 38 a §, ett nytt 5 a kap., nya 47 a, 49 a och 49 b § som följer:

8 §

Förbud mot genomförande av en konkurrensbegränsning

Ett villkor som har tagits in i avtal, i stadgar eller i beslut eller som har fogats till andra rättshandlingar eller regleringar och som strider mot 5 eller 7 § eller mot artikel 101 eller 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eller mot ett föreläggande, förbud eller åläggande

Betänkande EkUB 14/2021 rd

som har meddelats av marknadsdomstolen eller av Konkurrens- och konsumentverket eller mot ett interimistiskt föreläggande som har meddelats av Konkurrens- och konsumentverket, får inte tillämpas eller verkställas, om inte marknadsdomstolen beslutar något annat.

9 §

Konstaterande och upphörande av överträdelser

Om en näringsidkare eller en sammanslutning av näringsidkare bryter eller har brutit mot 5 eller 7 § eller mot artikel 101 eller 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, kan Konkurrens- och konsumentverket konstatera överträdelsen och förelägga att den ska upphöra.

Konkurrens- och konsumentverket kan ålägga den som har begått en överträdelse att genomföra alla beteendemässiga korrigerande åtgärder som är proportionerliga mot överträdelsen och nödvändiga för att få denna att upphöra.

9 a §

Strukturella korrigerande åtgärder

En näringsidkare eller en sammanslutning av näringsidkare som bryter eller har brutit mot 5 eller 7 § eller mot artikel 101 eller 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt kan åläggas att avyttra aktier i ett konkurrerande företag, att avyttra en affärsenhet eller att genomföra andra strukturella korrigerande åtgärder som är proportionerliga mot överträdelsen och nödvändiga för att få denna att upphöra.

Strukturella korrigerande åtgärder kan åläggas endast när en i 9 § 2 mom. avsedd beteendemässig korrigerande åtgärd inte är tillräcklig för att korrigera överträdelsen, eller när en beteendemässig korrigerande åtgärd är mer betungande för företaget i fråga än en strukturell korrigerande åtgärd. Om en beteendemässig korrigerande åtgärd är lika effektiv som en strukturell korrigerande åtgärd när det gäller att korrigera överträdelsen, ska i enlighet med proportionalitetsprincipen den av åtgärderna väljas som är mindre betungande för näringsidkaren. En strukturell korrigerande åtgärd får inte leda till att näringsidkarens förutsättningar att bedriva den återstående ekonomiska verksamheten går förlorade.

Marknadsdomstolen ska ålägga en strukturell korrigerande åtgärd på framställning av Konkurrens- och konsumentverket. Innan Konkurrens- och konsumentverket gör en framställning till marknadsdomstolen om åläggande av en strukturell korrigerande åtgärd ska näringsidkaren ges tillfälle att bli hörd.

10 §

Åtaganden

Konkurrens- och konsumentverket kan, efter att ha hört marknadsaktörer, genom sitt beslut göra de åtaganden som erbjudits av de näringsidkare och sammanslutningar av näringsidkare som deltagit i en misstänkt konkurrensbegränsning bindande för dessa parter, om det är möjligt att genom åtagandena undanröja den konkurrensbegränsande arten av en verksamhet. I beslutet ska

Betänkande EkUB 14/2021 rd

samtidigt konstateras att det inte längre finns skäl för Konkurrens- och konsumentverket att ingripa. Beslutet ska gälla tills vidare eller för en viss tid.

Konkurrens- och konsumentverket kan ta upp ärendet till ny behandling, om ett sakförhållande som låg till grund för beslutet har ändrats i något väsentligt avseende, om åtagandena åsidosätts eller om beslutet har grundat sig på ofullständiga, oriktiga eller vilseledande uppgifter.

13 §

Helhetsbedömning av beloppet av påföljdsavgift

Påföljdsavgiftens belopp baserar sig på en helhetsbedömning där hänsyn ska tas till överträdelsens art och omfattning, det klandervärda i överträdelsen samt överträdelsens varaktighet.

I helhetsbedömningen ska hänsyn tas till de försvårande respektive förmildrande omständigheter som anges i 13 e § 2 och 3 mom. samt de i 13 f § angivna till näringsidkarens insolvens anknytande grunderna för nedsättning av påföljdsavgiften. Vid beräkningen av påföljdsavgiftens grundbelopp ska endast Konkurrens- och konsumentverket dessutom tillämpa det förfarande som föreskrivs i 13 b–13 d § samt i 13 e § 1 och 4 mom.

En näringsidkare eller en sammanslutning av näringsidkare har rätt att bli hörd i fråga om beloppet av och grunderna för påföljdsavgift innan Konkurrens- och konsumentverket gör en framställning om avgiften.

13 a §

Maximibeloppet av påföljdsavgift

Påföljdsavgiften för en näringsidkare eller sammanslutning av näringsidkare som deltagit i en konkurrensbegränsning får vara högst tio procent av näringsidkarens eller sammanslutningens totala globala omsättning. När Konkurrens- och konsumentverket gör en framställning om påföljdsavgift ska omsättningen under räkenskapsperioden före den under vilken framställningen om påföljdsavgift meddelas beaktas. När marknadsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen påför påföljdsavgift ska omsättningen under räkenskapsperioden före den under vilken beslutet om påföljdsavgift fattas beaktas.

Om en överträdelse som en sammanslutning av näringsidkare gör sig skyldig till har samband med dess medlemmars verksamhet, är maximibeloppet av den påföljdsavgift som påförs sammanslutningen tio procent av den sammanräknade omsättningen för sammanslutningen och för varje medlem i sammanslutningen som är verksam på den marknad som påverkats av sammanslutningens överträdelse. De räkenskapsperioder vars omsättningar ska räknas samman bestäms på det sätt som föreskrivs i 1 mom. I maximibeloppet av påföljdsavgift som föreslås bli påfört en sammanslutning ska inte beaktas omsättningen för en sådan medlem i sammanslutningen som separat föreslås bli påförd eller har påförts påföljdsavgift för samma överträdelse. I maximibeloppet av påföljdsavgift som påförs en sammanslutning ska inte beaktas omsättningen för en sådan medlem i sammanslutningen som separat påförs eller har påförts en påföljdsavgift för samma överträdelse.

Betänkande EkUB 14/2021 rd

13 b §

Utgångspunkt för påföljdsavgiftens grundbelopp

Påföljdsavgiftens grundbelopp innehåller en andel som får vara högst 30 procent av den omsättning som en näringsidkare eller en sammanslutning av näringsidkare haft genom försäljning av till överträdelsen anknyttande nyttigheter under det senaste kalenderår då näringsidkaren eller sammanslutningen av näringsidkare deltog i överträdelsen.

Om den överträdelse som en sammanslutning av näringsidkare har gjort sig skyldig till har samband med dess medlemmars verksamhet, betraktas som sammanslutningens omsättning vid fastställandet av den i 1 mom. angivna andelen utöver sammanslutningens omsättning den sammanlagda omsättningen från försäljning av till överträdelsen anknyttande nyttigheter för varje medlem i sammanslutningen som är verksam på den marknad som påverkats av sammanslutningens överträdelse. I en grundavgift som föreslås i fråga om en sammanslutning av näringsidkare ska inte beaktas omsättningen för en sådan medlem i sammanslutningen som separat föreslås bli påförd påföljdsavgift för samma överträdelse.

Hur stor andel av omsättningen som ska beaktas när den i 1 mom. angivna andelen fastställs baserar sig på en helhetsbedömning. Vid helhetsbedömningen kan hänsyn tas till överträdelsens art, alla i överträdelsen deltagande parter sammanlagda marknadsandel, överträdelsens geografiska omfattning och huruvida överträdelsen genomförts samt andra relevanta omständigheter.

När det gäller avtal mellan konkurrenter om priser, uppdelning av marknader och produktionsbegränsningar ska den andel av omsättningen som överstiger 15 procent beaktas, om inte något annat följer av särskilda skäl.

13 c §

Beaktande av överträdelsens varaktighet i påföljdsavgiftens grundbelopp

Den enligt 13 b § uppskattade andelen av grundbeloppet multipliceras med antalet år då en näringsidkare eller en sammanslutning av näringsidkare deltagit i överträdelsen.

Perioder som understiger sex månader räknas som ett halvt år. Perioder som överstiger sex månader men understiger ett år räknas som ett helt år.

13 d §

Höjning av påföljdsavgiftens grundbelopp till följd av en allvarlig överträdelse

Oberoende av hur länge en näringsidkare eller en sammanslutning av näringsidkare deltagit i en överträdelse som bedöms vara allvarlig ska, för att en tillräckligt avskräckande verkan ska uppnås, 15–25 procent av den i 13 b § 1 mom. avsedda omsättningen läggas till det belopp som uppskattats enligt 13 b och 13 c §. På bedömningen i fråga om höjningen av påföljdsavgiftens grundbelopp tillämpas vad som föreskrivs i 13 b § 3 mom.

Betänkande EkUB 14/2021 rd

13 e §

Anpassningar av påföljdsavgiftens grundbelopp

Påföljdsavgiftens i enlighet med 13 b—13 d § uppskattade grundbelopp kan sättas ned eller höjas genom att hänsyn tas till eventuella förmildrande respektive försvårande omständigheter i fråga om varje näringsidkare eller sammanslutning av näringsidkare som deltagit i överträdelsen.

Som försvårande omständighet som avses i 1 mom. kan betraktas

1) att överträdelsen upprepats eller fortsatt efter ett myndighetsingripande,
2) att näringsidkaren eller sammanslutningen av näringsidkare är ledare för eller initiativtagare till överträdelsen,

3) att påtryckningar på andra näringsidkare eller sammanslutningar av näringsidkare har utövats för att dessa ska delta i överträdelsen.

Som förmildrande omständighet som avses i 1 mom. kan betraktas

1) i 12 § 1 mom. i lagen om konkurrensrättsligt skadestånd (1077/2016) avsedd förlikning,
2) att överträdelsen upphört omedelbart efter ett myndighetsingripande i överträdelsen, utom när det är fråga om en kartell eller något annat hemligt förfarande,

3) en påfallande ringa del i överträdelsen, när en näringsidkare eller en sammanslutning av näringsidkare samtidigt visar att den låtit bli att tillämpa ett förbjudet förfarande och att den betett sig konkurrenspräglad på marknaden,

4) av en näringsidkare eller en sammanslutning av näringsidkare med Konkurrens- och konsumentverket bedrivit samarbete som inte avses i 14 eller 15 § och som sträcker sig utöver näringsidkarens eller sammanslutningens lagstadgade samarbetsförpliktelser,

5) att den som överträdelse betraktade verksamheten bedrivs med stöd av ett godkännande som myndigheten gett eller som är föreskrivet i lag,

6) andra omständigheter som är relevanta för saken.

Påföljdsavgiftens grundbelopp kan höjas med högst 100 procent för varje konstaterad överträdelse, när det är fråga om en i 2 mom. 1 punkten avsedd upprepning eller fortsättning av överträdelsen efter ett myndighetsingripande.

13 f §

Beaktande av näringsidkarens solvens

Av särskilda skäl är det på begäran av en näringsidkare möjligt att vid uppskattningen av påföljdsavgiftens belopp beakta näringsidkarens insolvens i en viss social och ekonomisk kontext. Nedsättning kan beviljas endast om näringsidkaren lägger fram objektiva bevis för att påförandet av påföljdsavgift oåterkalleligen skulle äventyra näringsidkarens ekonomiska bärkraft och leda till att dess tillgångar förlorade sitt värde.

Betänkande EkUB 14/2021 rd

14 §

Befrielse från påföljdsavgift i kartellfall

En näringsidkare som deltagit i en konkurrensbegränsning ska inte åläggas att betala någon påföljdsavgift när det är fråga om en i 5 § eller i artikel 101 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt avsedd hemlig kartell mellan konkurrenter, om näringsidkaren

1) lämnar en företagsförklaring samt uppgifter och bevis på basis av vilka Konkurrens- och konsumentverket kan förrätta en i 35 eller 36 § avsedd inspektion, eller

2) efter en i 35 eller 36 § avsedd inspektion lämnar en företagsförklaring samt uppgifter och bevis på basis av vilka Konkurrens- och konsumentverket kan konstatera att en överträdelse av 5 § eller av artikel 101 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt har skett.

I de situationer som avses i 1 mom. förutsätter befrielse från påföljdsavgift dessutom att näringsidkaren har lämnat företagsförklaringen, uppgifterna och bevisen enligt 1 och 2 punkten innan Konkurrens- och konsumentverket fått uppgifterna via andra kanaler.

En näringsidkare som har utövat påtryckningar mot en annan näringsidkare för att denna ska delta i en kartell kan inte beviljas befrielse från påföljdsavgiften.

På begäran av sökanden kan Konkurrens- och konsumentverket behandla en avslagen ansökan om befrielse från påföljdsavgift som en ansökan om nedsättning av påföljdsavgiften.

15 §

Nedsättning av påföljdsavgiften i kartellfall

I beloppet av påföljdsavgift som påförs en näringsidkare som ansökt om nedsättning av påföljdsavgiften beaktas inte sådana ytterligare omständigheter som inverkar höjande på påföljdsavgiftens belopp och som har kunnat styrkas utgående från övertygande bevis som den näringsidkare som ansökt om nedsättning av påföljdsavgiften har lämnat in.

16 §

Villkor för befrielse från påföljdsavgift och nedsättning av påföljdsavgiften i kartellfall

För att kunna bli beviljad befrielse från påföljdsavgift enligt 14 § eller nedsättning av påföljdsavgiften enligt 15 § ska näringsidkaren dessutom

1) upphöra med sitt deltagande i den misstänkta hemliga kartellen senast omedelbart efter att ha lämnat in sin ansökan enligt 17 § 1 mom. till Konkurrens- och konsumentverket, med undantag för sådant deltagande som enligt Konkurrens- och konsumentverkets åsikt är nödvändigt för att bevara integriteten i utredningen,

2) ställa sig till förfogande för äkta, fullständigt, löpande och skyndsamt samarbete med Konkurrens- och konsumentverket från det att ansökan lämnas in till dess att Konkurrens- och konsumentverket har avslutat utredningen i fråga om alla som varit under utredning genom att fatta ett beslut eller göra en framställning till marknadsdomstolen, och

3) före inlämnandet av ansökan inte ha förstört, förfalskat eller undanhållit bevis för den misstänkta hemliga kartellen, eller inte ha avslöjat det faktum att den övervägt att lämna in en ansökan, eller något av innehållet i denna, utom för andra konkurrensmyndigheter.

Betänkande EkUB 14/2021 rd

Ett i 1 mom. 2 punkten avsett samarbete med Konkurrens- och konsumentverket förutsätter att näringsidkaren

1) utan dröjsmål förser Konkurrens- och konsumentverket med alla företagsförklaringar som näringsidkaren besitter eller har tillgång till samt med följande information och bevis:

a) sökandens namn och adress,

b) namnen på de andra näringsidkare som deltar eller har deltagit i den misstänkta hemliga kartellen,

c) en detaljerad beskrivning av den misstänkta hemliga kartellen där det anges vilka produkter och territorier kartellen avser samt hur länge och på vilket sätt den misstänkta hemliga kartellen har bedrivit sin verksamhet,

d) uppgifter om tidigare eller möjliga framtida ansökningar till andra konkurrensmyndigheter i samband med den misstänkta hemliga kartellen,

e) annan relevant information och andra relevanta bevis.

2) fortsatt står till Konkurrens- och konsumentverkets förfogande för att svara på alla frågor som kan bidra till fastställandet av faktiska omständigheter,

3) ser till att dess direktörer, styrelsemedlemmar och andra medarbetare kan höras av Konkurrens- och konsumentverket och gör rimliga ansträngningar för att se till att tidigare direktörer, styrelsemedlemmar och andra medarbetare kan höras av Konkurrens- och konsumentverket,

4) inte förstör, förfalskar eller undanhåller relevanta uppgifter eller bevis,

5) inte avslöjar det faktum att ansökan lämnats in, eller något av innehållet i denna, förrän Konkurrens- och konsumentverket har lagt fram sitt utkast till beslut eller till en framställning om påföljdsavgift, såvida inte annat överenskommits,

6) förfar på andra sätt för att bidra till utredningen av den misstänkta hemliga kartellen.

17 §

Förfarandet vid befrielse från påföljdsavgift och nedsättning av påföljdsavgiften i kartellfall

Ansökan om befrielse från påföljdsavgift enligt 14 § och nedsättning av påföljdsavgiften enligt 15 § ska göras hos Konkurrens- och konsumentverket.

Konkurrens- och konsumentverket beviljar näringsidkaren villkorlig befrielse från påföljdsavgift efter det att näringsidkaren har lämnat företagsförklaringen, uppgifterna och bevisen enligt 14 § till Konkurrens- och konsumentverket. Konkurrens- och konsumentverket tar inte ställning till andra ansökningar enligt 14 § i samma ärende förrän verket har avgjort huruvida en villkorlig befrielse från påföljdsavgiften ska beviljas den näringsidkare som först inlämnat en ansökan.

En företagsförklaring kan lämnas in skriftligen eller muntligen. Näringsidkaren har rätt att lägga fram företagsförklaringar på finska eller svenska eller på ett sådant officiellt språk i en av Europeiska unionens medlemsstater som Konkurrens- och konsumentverket och sökanden har kommit överens om. På begäran av näringsidkaren ska Konkurrens- och konsumentverket skriftligen bekräfta att ansökan tagits emot.

Förfarandet avslutas med att Konkurrens- och konsumentverket meddelar ett skriftligt beslut om huruvida näringsidkaren uppfyller samtliga förutsättningar enligt 14 eller 15 samt 16 §.

Den företagsförklaring, de uppgifter och de bevis som har lämnats till Konkurrens- och konsumentverket för erhållande av befrielse enligt 14 § eller nedsättning enligt 15 § får inte användas till annat ändamål än för behandlingen vid Konkurrens- och konsumentverket, i marknadsdomstolen eller i högsta förvaltningsdomstolen av ett ärende som gäller beslut om konstaterande av en

Betänkande EkUB 14/2021 rd

överträdelse och föreläggande om att upphöra med överträdelsen eller åläggande av en beteendemässig korrigerande åtgärd enligt 9 §, en strukturell korrigerande åtgärd enligt 9 a §, ett beslut om åtagande enligt 10 §, återkallande av gruppundantagsförmån enligt 11 § eller en framställning om påföljdsavgift enligt 12 §.

De uppgifter och bevis som avses i 5 mom. får dock användas också vid behandlingen av skadeståndstalan som väckts med stöd av lagen om konkurrensrättsligt skadestånd.

17 a §

Markering för ansökan om befrielse från påföljdsavgift

Konkurrens- och konsumentverket kan bevilja näringsidkare en tidsbunden markering **genom vilken verket fastlägger en tidsfrist** för att samla in de företagsförklaringar, uppgifter och bevis som behövs för en i 14 § avsedd befrielse från påföljdsavgift.

För att få markeringen ska näringsidkaren tillhandahålla Konkurrens- och konsumentverket följande tillgängliga uppgifter:

- 1) sökandens namn och adress,
- 2) en motivering till att näringsidkaren gjort en ansökan om befrielse från påföljdsavgift,
- 3) namnen på de andra näringsidkare som deltar eller har deltagit i den misstänkta hemliga kartellen,
- 4) vilka produkter och territorier kartellen avser,
- 5) den misstänkta hemliga kartellverksamhetens varaktighet och art,
- 6) uppgifter om tidigare eller möjliga framtida ansökningar till andra konkurrensmyndigheter i samband med den misstänkta hemliga kartellen.

Alla företagsförklaringar, uppgifter och bevis som näringsidkaren tillhandahållit under markeringens giltighetstid ska anses ha lämnats in vid den tidpunkt då den inledande begäran gjordes.

17 b §

Förkortade ansökningar

Om en näringsidkare har ansökt hos Europeiska kommissionen eller hos den behöriga myndigheten i en annan av Europeiska unionens medlemsstater om befrielse från påföljdsavgift eller nedsättning av påföljdsavgiften, antingen genom en ansökan om en markering eller genom en fullständig ansökan i samband med samma misstänkta hemliga kartell, får näringsidkaren i samma ärende hos Konkurrens- och konsumentverket med en förkortad ansökan ansöka om befrielse från påföljdsavgift enligt 14 § eller nedsättning av påföljdsavgiften enligt 15 §.

En förkortad ansökan ska bestå av en kort beskrivning av var och en av följande uppgifter:

- 1) sökandens namn och adress,
- 2) namn på övriga parter i den misstänkta hemliga kartellen,
- 3) vilka produkter och territorier kartellen avser,
- 4) den misstänkta hemliga kartellens varaktighet och art,
- 5) de medlemsstater där bevisen för den misstänkta hemliga kartellen sannolikt finns, och
- 6) uppgifter om tidigare eller eventuella framtida ansökningar som gjorts vid andra konkurrensmyndigheter i samband med den misstänkta hemliga kartellen.

Betänkande EkUB 14/2021 rd

Konkurrens- och konsumentverket kan be näringsidkaren förtydliga ovannämnda omständigheter.

Konkurrens- och konsumentverket ska ge en näringsidkare som lämnat in en förkortad ansökan tillfälle att lämna in en fullständig ansökan, om kommissionen har informerat om sin avsikt att låta bli att helt eller delvis driva ärendet vidare.

Om det är nödvändigt för avgränsning av ett ärende eller fördelning av ärenden, får Konkurrens- och konsumentverket begära att näringsidkaren lämnar in en fullständig ansökan innan kommissionen har informerat om sin avsikt att helt eller delvis låta bli att driva ärendet eller om befrielse från påföljdsavgift eller nedsättning av påföljdsavgiften har sökts endast hos den behöriga myndigheten i en annan av Europeiska unionens medlemsstater. Konkurrens- och konsumentverket fastställer en rimlig tidsfrist inom vilken näringsidkaren ska lämna in en fullständig ansökan. Näringsidkaren har dock rätt att frivilligt lämna in en fullständig ansökan i ett tidigare skede.

Om Konkurrens- och konsumentverket inte har fått en ansökan som gäller samma misstänkta kartell från någon annan näringsidkare och om den förkortade ansökan innehåller de som i 2 mom. avsedda uppgifterna, ska Konkurrens- och konsumentverket underrätta näringsidkaren om dennes företrädesrätt. Företrädesrätten för näringsidkarens ansökan vid Konkurrens- och konsumentverket bestäms enligt tidpunkten för inlämnande av den förkortade ansökan.

Om näringsidkaren lämnar in en fullständig ansökan inom den tidsfrist som med stöd av 3 eller 4 mom. fastställts av Konkurrens- och konsumentverket, eller frivilligt i ett tidigare skede, ska ansökan anses ha lämnats in vid tidpunkten för inlämnande av den förkortade ansökan, förutsatt att den förkortade ansökan avser samma produkt eller produkter och territorium eller territorier samt samma varaktighet för den misstänkta hemliga kartellen som den i 1 mom. avsedda till Europeiska kommissionen eller till den behöriga myndigheten i en annan av Europeiska unionens medlemsstater inlämnade ansökan, vilken kan ha kompletterats.

19 §

Preskription av påföljdsavgiften

Påföljdsavgift får inte påföras för överträdelse av bestämmelserna i 5, 7, 25 eller 27 § eller i artikel 101 eller 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, om inte framställning till marknadsdomstolen har gjorts inom fem år från den dag då överträdelsen inträffade, eller vid fortsatt överträdelse inom fem år från den dag då överträdelsen upphörde. Konkurrens- och konsumentverkets åtgärder för utredning av konkurrensbegränsningen avbryter preskriptionstiden som då börjar löpa från början.

Åtgärder av Europeiska kommissionen eller av en konkurrensmyndighet i en annan medlemsstat för att utreda samma konkurrensbegränsning medför att preskriptionstiden upphör tillfälligt, när åtminstone en näringsidkare eller sammanslutning av näringsidkare som är under utredning delges den första utredningsåtgärden. Preskriptionstiden upphör tillfälligt i fråga om alla näringsidkare eller sammanslutningar av näringsidkare som deltagit i överträdelsen. Det tillfälliga upphörandet avslutas när Europeiska kommissionen eller konkurrensmyndigheten i den andra medlemsstaten har fattat beslut i huvudsaken eller konstaterat att grunder för andra åtgärder saknas.

Påföljdsavgift får dock inte påföras, om framställning till marknadsdomstolen inte har gjorts inom tio år från den dag då överträdelsen inträffade, eller vid fortsatt överträdelse inom tio år från den dag då överträdelsen upphörde.

Betänkande EkUB 14/2021 rd

Påföljdsavgift får inte påföras med stöd av 37 a §, om framställning till marknadsdomstolen inte har gjorts inom två år från den dag då Konkurrens- och konsumentverket fick kännedom om överträdelsen. Påföljdsavgift får dock inte påföras, om framställning till marknadsdomstolen inte har gjorts inom fem år från överträdelsen.

29 §

Företagsförvärv i marknadsdomstolen

I ett ärende där Konkurrens- och konsumentverket har gjort en framställning om förbud mot företagsförvärv ska marknadsdomstolen meddela sitt beslut inom 69 arbetsdagar från det att framställningen gjordes. I annat fall anses företagsförvärvet ha blivit godkänt.

Ett förbud mot verkställande av företagsförvärvet förfaller, om marknadsdomstolen inte inom 23 arbetsdagar från det att framställningen gjordes bestämmer något annat. Marknadsdomstolen kan uppställa villkor för verkställandet.

33 §

Skyldighet att lämna upplysningar

En näringsidkare, en sammanslutning av näringsidkare, en upphandlande enhet, en kommun, en samkommun och staten samt enheter som de har bestämmande inflytande över ska på begäran av Konkurrens- och konsumentverket oberoende av sekretessbestämmelserna ge verket alla de uppgifter och handlingar som behövs för utredning av en konkurrensbegränsnings innehåll, ändamål och verkningar samt för utredning av konkurrensförhållandena och för bedömning av ett företagsförvärv som avses i 4 kap. och ett förfarande, en verksamhetsstruktur och deras verkningar som avses i 4 a kap.

En fysisk person ska på begäran av Konkurrens- och konsumentverket oberoende av sekretessbestämmelserna ge verket ~~alla~~ de uppgifter och handlingar som behövs för utredning av en konkurrensbegränsnings innehåll, ändamål och verkningar, med undantag av uppgifter om särskilda kategorier av personuppgifter och personuppgifter om fällande domar i brottmål och överträdelser enligt artikel 9 och 10 i förordning (EU) 2016/679 och handlingar som innehåller konfidentiell brevväxling mellan en utomstående juridisk rådgivare och dennas klient.

En näringsidkare och en sammanslutning av näringsidkare ska på begäran av Konkurrens- och konsumentverket oberoende av sekretessbestämmelserna ge verket alla de uppgifter och handlingar som behövs för utredning av överträdelser som avses i 37 a § 1 mom.

På begäran av en konkurrensmyndighet i en annan medlemsstat kan Konkurrens- och konsumentverket ålägga en näringsidkare och en sammanslutning av näringsidkare att till Konkurrens- och konsumentverket oberoende av sekretessbestämmelserna ge uppgifter och handlingar för utredning av huruvida näringsidkaren eller sammanslutningen av näringsidkare

1) har underlåtit att följa ett av den andra medlemsstatens konkurrensmyndighet meddelat beslut om förbud, korrigerande åtgärd eller åtagande eller interimistiskt föreläggande,

2) har underlåtit att följa den andra medlemsstatens förfaranderegler om inspektioner i affärslokaler, höranden eller begäranden om information.

På uppmaning ska uppgifterna ges skriftligen. Uppgifterna kan lämnas med hjälp av en teknisk anslutning eller på annat sätt i elektronisk form.

Betänkande EkUB 14/2021 rd

34 §

Kallelse att höras

Konkurrens- och konsumentverket har rätt att kalla in och höra en företrädare för en näringsidkare eller för en sammanslutning av näringsidkare eller någon annan som kan förfoga över upplysningar som behövs för utredning av en konkurrensbegränsning. Konkurrens- och konsumentverket får protokollföra de svar som det får. Bestämmelser om hörande finns i förvaltningslagen (434/2003).

Konkurrens- och konsumentverket har rätt att på begäran av en konkurrensmyndighet i en annan medlemsstat kalla in och höra en företrädare för en näringsidkare eller för en sammanslutning av näringsidkare eller någon annan som kan ha information som behövs för att utreda om näringsidkaren eller sammanslutningen av näringsidkare

- 1) har överträtt artikel 101 eller 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,
- 2) har underlåtit att följa ett av den andra medlemsstatens konkurrensmyndighet meddelat beslut om förbud, korrigerande åtgärd eller åtagande eller interimistiskt föreläggande,
- 3) har underlåtit att följa den andra medlemsstatens förfaranderegler om inspektioner i affärslokaler, höranden eller begäranden om information.

Tjänstemän vid konkurrensmyndigheten i den andra medlemsstaten eller personer som denna har bemyndigat får delta i hörande som avses i 2 mom. under överinseende av tjänstemän vid Konkurrens- och konsumentverket. Konkurrens- och konsumentverket får protokollföra de svar som det får.

35 §

Inspektioner i näringsidkares affärslokaler

Behöriga tjänstemän vid Konkurrens- och konsumentverket och regionförvaltningsverket har rätt att förrätta alla behövliga inspektioner i de affärs- och lagerlokaler samt av markområden och fordon som en näringsidkare har i sin besittning för att övervaka att denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den följs samt för att bedöma företagsförvärv som avses i 4 kap. Konkurrens- och konsumentverket är skyldigt att på begäran av Europeiska kommissionen förrätta inspektioner så som föreskrivs i Europeiska unionens rättsakter.

Konkurrens- och konsumentverket biträder kommissionen vid inspektioner så som föreskrivs i Europeiska unionens rättsakter.

Tjänstemän vid Konkurrens- och konsumentverket har rätt att på begäran av en konkurrensmyndighet i en annan medlemsstat förrätta inspektioner i lokaler som avses i 1 mom. för att utreda huruvida en näringsidkare eller en sammanslutning av näringsidkare

- 1) har överträtt artikel 101 eller 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,
- 2) har underlåtit att följa ett av den andra medlemsstatens konkurrensmyndighet meddelat beslut om förbud, korrigerande åtgärd eller åtagande eller interimistiskt föreläggande,
- 3) har underlåtit att följa den andra medlemsstatens förfaranderegler om inspektioner i affärslokaler, höranden eller begäranden om information.

Tjänstemän vid Konkurrens- och konsumentverket har rätt att förrätta inspektioner i de affärs- och lagerlokaler samt av markområden och fordon som en näringsidkare har i sin besittning i en-

Betänkande EkUB 14/2021 rd

lighet med bestämmelserna i det nordiska avtalet om samarbete i konkurrensfrågor (FördrS 68 och 69/2018).

Vid en inspektion enligt 1–4 mom. får Konkurrens- och konsumentverket företa granskning av tillfälliga kopior av data i sina egna lokaler. När inspektionen är slutförd ska Konkurrens- och konsumentverket förstöra de tillfälliga kopiorna av data.

På inspektioner som avses i denna paragraf tillämpas dessutom 39 § i förvaltningslagen.

36 §

Inspektioner i andra lokaler

För att utöva tillsyn över efterlevnaden av denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den har Konkurrens- och konsumentverkets och regionförvaltningsverkets tjänstemän rätt att förrätta inspektioner också i andra lokaler än sådana som avses i 35 §, om det finns grundad anledning att misstänka att där förvaras bokföring eller andra handlingar som har samband med affärsverksamheten och föremålet för inspektionen och som kan ha betydelse för att en överträdelse av 5 eller 7 § eller av artikel 101 eller 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska kunna bevisas.

Tjänstemän vid Konkurrens- och konsumentverket har rätt att förrätta inspektioner i andra lokaler än de som avses i 35 § i enlighet med bestämmelserna i det nordiska avtalet om samarbete i konkurrensfrågor.

Europeiska kommissionen kan i enlighet med artikel 21 i rådets förordning (EG) nr 1/2003 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna 81 och 82 i fördraget bestämma att inspektion ska förrättas också i andra lokaler än de som avses i 35 §.

Tjänstemän vid Konkurrens- och konsumentverket har rätt att på begäran av en annan medlemsstats konkurrensmyndighet förrätta inspektioner också i andra lokaler än sådana som avses i 35 §, om det finns grundad anledning att misstänka att där förvaras bokföring eller andra handlingar som har samband med affärsverksamheten och föremålet för inspektionen och som kan ha betydelse för utredning av om en näringsidkare eller en sammanslutning av näringsidkare

- 1) har överträtt artikel 101 eller 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,
- 2) har underlåtit att följa ett av den andra medlemsstatens konkurrensmyndighet meddelat beslut om förbud, korrigerande åtgärd eller åtagande eller interimistiskt föreläggande,
- 3) har underlåtit att följa den andra medlemsstatens förfaranderegler om inspektioner i affärslokaler, höranden eller begäranden om information.

Konkurrens- och konsumentverket ska hos marknadsdomstolen i förväg inhämta tillstånd till en inspektion som avses i 1–4 mom. Marknadsdomstolen kan förbjuda en inspektion om den skulle vara godtycklig eller alltför långtgående. När marknadsdomstolen prövar om den planerade inspektionen är godtycklig eller alltför långtgående, ska marknadsdomstolen särskilt beakta hur allvarig den misstänkta konkurrensbegränsningen är, betydelsen av den bevisning som avses, den berörda näringsidkarens medverkan samt den rimliga sannolikheten för att de räkenskaper och affärshandlingar som inspektionen avser förvaras i de lokaler för vilka tillstånd begärs.

Vid en inspektion som förrättas med stöd av 1–4 mom. får Konkurrens- och konsumentverket företa granskning av tillfälliga kopior av data i sina egna lokaler. När inspektionen är slutförd ska Konkurrens- och konsumentverket förstöra de tillfälliga kopiorna av data.

På inspektioner som avses i denna paragraf tillämpas dessutom 39 § i förvaltningslagen.

37 §

Förfarandet vid inspektioner

Näringsidkare och sammanslutningar av näringsidkare ska för inspektioner ge Konkurrens- och konsumentverkets, regionförvaltningsverkets, Europeiska kommissionens och andra medlemsstaters konkurrensmyndigheters tjänstemän, eller personer som dessa bemyndigat, tillträde till affärs- och lagerlokaler, markområden och fordon som de har i sin besittning. De tjänstemän som förrättar inspektion har rätt att oberoende av lagringsmediet granska och ta kopior av näringsidkarnas och sammanslutningarnas affärskorrespondens, bokföring, dataregistreringar och andra handlingar och data som kan ha betydelse för tillsynen över efterlevnaden av denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

De tjänstemän som förrättar inspektion har rätt att få alla uppgifter som behövs för inspektionen också av ett företag som på begäran av den näringsidkare som är föremål för inspektion eller annars som en del av den service som tillhandahållits näringsidkaren behandlar kommunikation eller uppgifter som avses i 1 mom. Om lämnandet av uppgifter till de tjänstemän som förrättar inspektionen medför kostnader för det företag som på begäran av den näringsidkare som är föremål för inspektion eller annars som en del av den service som tillhandahålls den näringsidkaren behandlar uppgifter, svarar denna näringsidkare eller den sammanslutning av näringsidkare som är föremål för inspektion för kostnaderna, om inte parterna kommer överens om något annat.

De tjänstemän som förrättar inspektion har rätt att av samtliga företrädare för och anställda hos näringsidkaren eller sammanslutningen av näringsidkare kräva utredningar av fakta och handlingar som har samband med föremålet för och ändamålet med inspektionen och protokollföra de svar som har erhållits. De tjänstemän som förrättar inspektion har också rätt att försegla lokaler och bokföring samt handlingar och data så länge och i den omfattning som det behövs för inspektionen.

Vid förrättande av inspektion i andra lokaler än de som avses i 35 § har Europeiska kommissionens, Konkurrens- och konsumentverkets och regionförvaltningsverkets tjänstemän befogenheter enligt 1 mom., men inte befogenheter enligt 3 mom.

Bestämmelser om polisens skyldighet att ge handräckning finns i 9 kap. 1 § i polislagen (872/2011).

Europeiska kommissionen, Konkurrens- och konsumentverket, en konkurrensmyndighet i en annan medlemsstat och regionförvaltningsverken kan vid inspektioner biträdas av andra personer som de har bemyndigat därtill.

Tjänstemän vid konkurrensmyndigheten i den andra medlemsstaten eller personer som denna har bemyndigat får delta i förrättandet av inspektioner och aktivt biträda Konkurrens- och konsumentverkets tjänstemän under dessas ledning och överinseende vid förrättande av inspektioner.

37 a §

Påföljdsavgift för överträdelse av förfarandebestämmelser

Frånsett de fall då en överträdelse måste betraktas som obetydlig eller påförandet av påföljdsavgift annars är att betrakta som obefogat kan Konkurrens- och konsumentverket göra en framställning till marknadsdomstolen om påförande av påföljdsavgift för en näringsidkare eller en sammanslutning av näringsidkare som uppsåtligen eller av oaktsamhet

Betänkande EkUB 14/2021 rd

1) motsätter sig en inspektion som ska förrättas enligt 35 § för utredning av en konkurrensbegränsning,

2) bryter en i 37 § 3 mom. avsedd försegling som anbringats i samband med utredning av en konkurrensbegränsning,

3) underlåter att rätta eller komplettera en oriktig, vilseledande eller ofullständig utredning som getts på en med stöd av 37 § 3 mom. gjord begäran som framställts i samband med en inspektion som förrättats enligt 35 § för utredning av en konkurrensbegränsning, eller underlåter att lämna in en begärd utredning,

4) lämnar oriktiga, ofullständiga eller vilseledande uppgifter vid besvarandet av en med stöd av 33 § 1 mom. gjord begäran för utredning av en konkurrensbegränsning eller underlåter att lämna de begärda uppgifterna inom den tid som Konkurrens- och konsumentverket satt ut,

5) underlåter att säkerställa att dess företrädare inställer sig till ett hörande enligt 34 § som hänför sig till utredningen av en konkurrensbegränsning,

6) underlåter att iakttä ett med stöd av 9, 9 a eller 10 § meddelat beslut som fattats med anledning av en konkurrensbegränsning eller att iakttä ett föreläggande som med stöd av 45 § meddelats medan en konkurrensbegränsning utretts.

Bestämmandet av påföljdsavgiftens storlek baserar sig på en helhetsbedömning där hänsyn ska tas till överträdelsens art och omfattning samt det klandervärda i överträdelsen. Påföljdsavgiften får vara högst en procent av den totala globala omsättningen under räkenskapsperioden före den under vilken Konkurrens- och konsumentverket meddelar sin framställning om påföljdsavgift för den som är skyldig till överträdelsen.

Beslut om påförande av påföljdsavgift fattas av marknadsdomstolen på framställning av Konkurrens- och konsumentverket. Avgiften påförs för betalning till staten.

Påföljdsavgift kan påföras också en näringsidkare eller sammanslutning av näringsidkare till vilken den näringsverksamhet som var delaktig i överträdelsen har övergått till följd av ett företagsförvärv eller något annat företagsarrangemang.

38 a §

Rätten för den som är under utredning att ta del av vissa handlingar samt begränsningar av informationsanvändning

Bestämmelser om sekretess för företagsförklaringar enligt 14 § finns i 24 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Med avvikelse från 11 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet har endast den som är under utredning och endast för att kunna utöva sin rätt att försvara sig rätt att ta del av innehållet i en företagsförklaring och en förlikningsinlaga som lämnats för erhållande av befrielse från påföljdsavgift enligt 14 § och nedsättning av påföljdsavgiften enligt 15 §.

Den som är under utredning har rätt att använda uppgifterna i företagsförklaringar och i förlikningsinlagor för att utöva sin rätt att försvara sig vid domstol endast om ett ärende som behandlas vid domstolen är direkt knutet till det ärende för vilket uppgifterna har lämnats och gäller

1) fördelning av en påföljdsavgift som solidariskt påförts dem som brutit mot 5 § eller mot artikel 101 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

2) ett beslut där en överträdelse av 5 eller 7 § eller av artikel 101 eller 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt konstateras eller sökande av ändring i ett avgörande som träffats med anledning av en sådan överträdelse,

Betänkande EkUB 14/2021 rd

3) en framställning av Konkurrens- och konsumentverket som gäller en överträdelse av 5 eller 7 § eller av artikel 101 eller 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Innan Konkurrens- och konsumentverket har avslutat sitt förfarande mot alla som varit under utredning genom att fatta ett beslut som avses i 9, 10, 11 eller 32 § eller göra en framställning enligt 9 a eller 12 § eller på något annat sätt, får den som är under utredning inte som bevis vid domstolar använda information som Konkurrens- och konsumentverket har fått under sina utredningar och som ingår i

1) svar som andra fysiska eller juridiska personer har gett på av Konkurrens- och konsumentverket framställda begäranden om information eller i material som dessa annars tagit fram särskilt för konkurrensmyndighetens förfarande,

2) ett beslutsutkast eller i något annat material som Konkurrens- och konsumentverket under sitt förfarande har sammanställt och överlämnat till parterna,

3) en förlikningsinlägga som återkallats.

Konkurrens- och konsumentverket får, i enlighet med artikel 12 i rådets förordning (EG) nr 1/2003 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna 81 och 82 i fördraget, till konkurrensmyndigheter i andra medlemsstater översända och av dem ta emot företagsförklaringar endast

1) med samtycke av den näringsidkare som lämnat företagsförklaringen, eller

2) om både den mottagande konkurrensmyndigheten och Konkurrens- och konsumentverket har fått en ansökan om befrielse från påföljdsavgift eller nedsättning av påföljdsavgiften av samma sökande avseende samma överträdelse och sökanden inte kan återta den information som lagts fram för den mottagande konkurrensmyndigheten.

40 §

Utlämnande av handlingar till konkurrensmyndigheterna i ett annat land

Bestämmelser om utlämnande av sekretessbelagda handlingar som innehas av Konkurrens- och konsumentverket till en utländsk konkurrensmyndighet finns i 30 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. får Konkurrens- och konsumentverket lämna ut en sekretessbelagd handling som innehas av verket till en konkurrensmyndighet i ett annat nordiskt land i enlighet med bestämmelserna i det nordiska avtalet om samarbete i konkurrensfrågor.

Konkurrens- och konsumentverket har rätt att utbyta information med en konkurrensmyndighet i en annan medlemsstat, och denna information får användas som bevis, med förbehåll för de skyddsåtgärder som fastställs i artikel 12 i förordning (EG) nr 1/2003 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna 81 och 82 i fördraget.

Betänkande EkUB 14/2021 rd

5 a kap.

Gränsöverskridande delgivning och verkställighet i medlemsstaterna

44 §

Delgivning över Europeiska unionens medlemsstaters gränser

Om en begäran som en konkurrensmyndighet i en annan medlemsstat har framställt uppfyller förutsättningarna enligt 44 b §, ska Konkurrens- och konsumentverket på den ansökande konkurrensmyndighetens vägnar delge

1) de preliminära invändningarna mot den påstådda överträdelsen av artikel 101 eller 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och de beslut som fattats med tillämpning av dessa artiklar,

2) sådana andra förfarandeåtgärder som godkänts inom ramen för förfarandena för efterlevnadskontroll och som bör delges i enlighet med den nationella lagstiftningen,

3) handlingar som gäller verkställigheten av beslut om böter och vite och andra handlingar som är relevanta vid tillämpningen av artikel 101 eller 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Bestämmelser om förfarandet vid delgivning finns i förvaltningslagen.

Konkurrens- och konsumentverket får sända en begäran om delgivning till en konkurrensmyndighet i en annan medlemsstat, om delgivning behövs enligt den nationella lagstiftningen.

44 a §

Verkställighet över Europeiska unionens medlemsstaters gränser

Efter att ha säkerställt att en begäran som en konkurrensmyndighet i en annan medlemsstat har framställt uppfyller förutsättningarna enligt 44 b § ska Konkurrens- och konsumentverket godkänna begäran för verkställighet. För att verkställighetsskyldighet ska uppstå krävs dessutom att

1) rimliga ansträngningar för att verkställa beslutet har gjorts i den medlemsstat som begärt verkställighet,

2) näringsidkaren eller sammanslutningen av näringsidkare inte haft tillräckliga tillgångar i den medlemsstat som framställt begäran, och

3) näringsidkaren eller sammanslutningen av näringsidkare har tillgångar i Finland.

När motsvarande förutsättningar enligt 1 mom. är uppfyllda får Konkurrens- och konsumentverket kräva att en konkurrensmyndighet i en annan medlemsstat verkställer beslut om påföljdsavgift eller vite som på grundval av en överträdelse av artikel 101 eller 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt har fattats i Finland.

Om en begäran som en konkurrensmyndighet i en annan medlemsstat har framställt uppfyller förutsättningarna enligt 44 b § har Konkurrens- och konsumentverket rätt att godkänna begäran för verkställighet. För godkännande av begäran förutsätts dock inte att konkurrensmyndigheten i den andra medlemsstaten har gjort rimliga ansträngningar för att verkställa beslutet inom sitt eget territorium. För verkställighet krävs dessutom att

1) näringsidkaren eller sammanslutningen av näringsidkare inte är etablerad i den medlemsstat som framställt begäran, och

Betänkande EkUB 14/2021 rd

2) näringsidkaren eller sammanslutningen av näringsidkare har tillgångar i Finland.

När Konkurrens- och konsumentverket har godkänt begäran för verkställighet ser Rättsregistercentralen utan dröjsmål till att det i begäran nämnda lagakraftvunna beslut om påföljdsavgift, böter eller vite som meddelats i den andra medlemsstaten verkställs utan dom eller beslut med iakttagande av lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

När motsvarande förutsättningar enligt 3 mom. är uppfyllda får Konkurrens- och konsumentverket begära att en konkurrensmyndighet i en annan medlemsstat verkställer beslut om påföljdsavgift eller vite som på grundval av en överträdelse av artikel 101 eller 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt har fattats i Finland.

44 b §

Förutsättningar för gränsöverskridande delgivning och verkställighet

En konkurrensmyndighet i en annan medlemsstat som begär delgivning enligt 44 § eller verkställighet enligt 44 a § ska lämna följande uppgifter i ett standardformulär:

1) namn och känd adress i fråga om delgivningens mottagare eller den som är föremål för verkställighet samt andra specificerande uppgifter,

2) en sammanfattning av relevanta fakta och omständigheter,

3) en kopia av den akt som ska delges eller verkställas och en sammanfattning av akten,

4) namn, adress och övriga kontaktuppgifter i fråga om den myndighet som tar emot begäran,

5) den tidsfrist inom vilken delgivningen eller verkställigheten ska genomföras, såsom lagstadgad tidsfrist eller preskriptionstid.

Den konkurrensmyndighet i en annan medlemsstat som begär verkställighet enligt 44 a § ska, utöver de uppgifter som avses i 1 mom., lämna uppgift om vilken dag det beslut som ska verkställas vann laga kraft och andra uppgifter om beslutet samt uppgift om beloppet av påföljdsavgift, böter eller vite. Dessutom ska konkurrensmyndigheten i den andra medlemsstaten lämna information som visar de rimliga ansträngningar som den har gjort för att verkställa beslutet på sitt eget territorium.

Konkurrens- och konsumentverket är inte skyldigt att genomföra en delgivning som avses i 44 § och att godkänna verkställigheten av en begäran, om den begäran som en konkurrensmyndighet i en annan medlemsstat har framställt inte uppfyller kraven i detta kapitel eller om uppfyllandet av begäran uppenbart skulle strida mot grunderna för rättsordningen i Finland. Konkurrensmyndigheten i den andra medlemsstaten ska underrättas om ett nekande eller om behovet av ytterligare information.

44 c §

Förfarandena vid begäran om gränsöverskridande delgivning och verkställighet

En konkurrensmyndighet i en annan medlemsstat kan med avseende på delgivning och verkställighet lämna uppgifter på finska eller svenska eller på något av Europeiska unionens officiella språk som den konkurrensmyndigheten och Konkurrens- och konsumentverket har kommit överens om när det gäller delgivning och som den konkurrensmyndigheten och Rättsregistercentralen har kommit överens om när det gäller verkställighet.

Betänkande EkUB 14/2021 rd

Den konkurrensmyndighet i den andra medlemsstaten som har framställt begäran svarar för skäligena översättnings-, arbetskrafts- och administrationskostnader samt andra motsvarande extra kostnader i samband med delgivningen och verkställigheten. Rättsregistercentralen får täcka de till verkställigheten anknyttande kostnaderna genom de påföljdsavgifter, böter eller viten som den har samlat in på den andra medlemsstatens konkurrensmyndighets vägnar. För att täcka verkställighetskostnaderna får Rättsregistercentralen dra av dem från de insamlade medlen innan medlen redovisas till den myndighet i en annan medlemsstat som gjort begäran om verkställighet.

44 d §

Tvister som rör begäran om gränsöverskridande delgivning och verkställighet

Förvaltningsklagan får anföras över fel i Konkurrens- och konsumentverkets delgivningsförfarande. Ett i 44 a § 1 och 3 mom. avsett beslut som Konkurrensverket har meddelat får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). Ett beslut får verkställas trots att besvär har anförts.

Invändningar i fråga om lagenligheten i ett beslut eller någon annan med tillämpningen av artikel 101 eller 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt förknippad handling som ska delges och i fråga om lagenligheten i ett beslut som ska verkställas samt i fråga om ett standardformulär som avses i 44 b § ska avgöras i den medlemsstat som framställt begäran, med iakttagande av lagstiftningen i den medlemsstaten.

45 §

Interimistiska förelägganden

Om det omedelbart konstateras att tillämpningen eller genomförandet av en konkurrensbegränsning kan skada konkurrensen allvarligt och irreparabelt, får Konkurrens- och konsumentverket meddela ett interimistiskt föreläggande om att upphöra med konkurrensbegränsningen.

Konkurrens- och konsumentverkets interimistiska föreläggande ska gälla en viss tid, **högst ett år**. Konkurrens- och konsumentverket får ~~genom ett separat beslut~~ förlänga giltighetstiden för ett tidsbegränsat interimistiskt föreläggande **med högst ett år i taget**, om en förlängning är nödvändig. Konkurrens- och konsumentverket ska upphäva ett interimistiskt föreläggande omedelbart när föreläggandet inte längre är befogat.

Innan Konkurrens- och konsumentverket meddelar ett interimistiskt föreläggande ska verket ge näringsidkaren eller sammanslutningen av näringsidkare tillfälle att bli hörd, om inte något annat följer av att saken är brådskande eller av andra särskilda orsaker.

46 §

Vite

Konkurrens- och konsumentverket kan förena de villkor, förelägganden, förbud eller ålägganden som verket meddelat med stöd av denna lag med vite. Vitet döms ut av marknadsdomstolen.

Betänkande EkUB 14/2021 rd

Marknadsdomstolen kan förena de förelägganden, villkor, förbud och ålägganden som avses i denna lag med vite. Vitet döms ut av marknadsdomstolen.

Vite som hänför sig till en överträdelse av 5 eller 7 § eller av artikel 101 eller 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eller till utredning av en sådan överträdelse eller till underlåtelse att iakttä ett förbud, beslut, föreläggande eller åläggande som avses i 9, 9 a, 10, 33—35 eller 45 § ska fastställas i proportion till näringsidkarens eller sammanslutningens av näringsidkarens genomsnittliga dagliga totala globala omsättning för den räkenskapsperiod som föregår tidpunkten för beslutet om utsättande av vite. På vite tillämpas i övrigt vad som föreskrivs i viteslagen (1113/1990).

För fysiska personer får det dock inte sättas ut vite för fullgörande av den i 33 § 2 mom. föreskrivna skyldigheten att lämna upplysningar, och inte heller får vite sättas ut för fysiska personer för säkerställande av att de inställer sig till ett hörande som avses i 34 §. Vite får dock sättas ut för näringsidkare och sammanslutningar av näringsidkare för att säkerställa att deras företrädare inställer sig till ett hörande som avses i 34 §.

47 §

Hur påföljdsavgiften verkställs

Rättsregistercentralen ska se till att lagakraftvunna beslut om påförande av påföljdsavgifter som meddelats med stöd av 12 och 37 a § och lagakraftvunna beslut som meddelats med stöd av 47 a § 2 och 3 mom. verkställs.

Marknadsdomstolen ska underrätta Rättsregistercentralen om sina beslut om påförande av påföljdsavgift.

Om högsta förvaltningsdomstolen avlyfter en påföljdsavgift som marknadsdomstolen påfört eller ändrar dess belopp, ska högsta förvaltningsdomstolen underrätta Rättsregistercentralen om sitt beslut.

Högsta förvaltningsdomstolen ska också underrätta Rättsregistercentralen om beslut där högsta förvaltningsdomstolen i första instans har påfört en påföljdsavgift.

Rättsregistercentralen ska utan ansökan återbetala en påföljdsavgift eller den del av påföljdsavgiften som motsvarar en nedsättning, om det beslut som gäller påföljdsavgift har upphävts eller om avgiftsbeloppet har nedsatts.

En påföljdsavgift verkställs utan dom eller beslut med iakttagande av lagen om verkställighet av skatter och avgifter, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

47 a §

Indrivning av påföljdsavgift som påförts en sammanslutning av näringsidkare

Om omsättningen för medlemmarna i en sammanslutning har beaktats vid bestämmandet av en påföljdsavgift som påförts sammanslutningen genom ett lagakraftvunnet beslut och sammanslutningen inte klarar av att betala påföljdsavgiften, ska sammanslutningen kräva betalning från sina medlemmar för att täcka avgiften.

Om en sammanslutning inte har betalat en påföljdsavgift fullt ut inom ett år från det att beslutet om påföljdsavgift vann laga kraft, får Konkurrens- och konsumentverket **göra en framställning hos marknadsdomstolen för beslut om** att det utestående beloppet drivs in hos vilken som helst av

Betänkande EkUB 14/2021 rd

de medlemmar i sammanslutningen som var företrädare i sammanslutningens ~~styrelse eller i något annat~~ beslutande organ när det beslut som ledde till överträdelse fattades. Med beslutande organ avses verkställande direktören, styrelsen och andra beslutande organ som bestäms i sammanslutningens stadgar. Konkurrens- och konsumentverket får dock göra en framställning och marknadsdomstolen fatta beslut redan innan ett år har förflutit från det att beslutet vann laga kraft, om indrivningen av påföljdsavgift till följd av ansökan om utsökning har upphört i och med ett hinderintyg som avses i utsökningsbalken (705/2007). Om Konkurrens- och konsumentverket inte gör en framställning eller marknadsdomstolen inte fattar beslut om att driva in det utestående beloppet hos medlemmarna i sammanslutningen, ska Rättsregistercentralen fortsätta att driva in påföljdsavgiften hos sammanslutningen.

Om påföljdsavgiften inte blir indriven fullt ut hos de i 2 mom. avsedda medlemmarna i sammanslutningen inom ett år från det att Konkurrens- och konsumentverkets beslut enligt 2 mom. vann laga kraft, får Konkurrens- och konsumentverket göra en framställning om att det utestående beloppet drivs in hos vilken som helst av de medlemmar i sammanslutningen som var verksamma på den marknad där överträdelsen ägde rum. Om ett beslut om indrivning har fattats enligt 2 mom. och Konkurrens- och konsumentverket inte gör en framställning om indrivning enligt detta moment, ska Rättsregistercentralen fortsätta att driva in påföljdsavgiften hos de medlemmar som nämns i det med stöd av 2 mom. fattade lagakraftvunna beslutet. Konkurrens- och konsumentverket kan med stöd av 2 och 3 mom. avstå från att göra en framställning om indrivning av en sammanslutnings obetalda påföljdsavgift, särskilt om beloppet av den obetalda påföljdsavgiften är litet, medlemmen har beviljats befrielse från påföljdsavgift eller nedsättning av påföljdsavgiften eller om indrivningen skulle leda till att förutsättningarna för medlemmens affärsverksamhet går förlorade.

Det får inte bestämmas eller göras framställningar om att den utestående delen av påföljdsavgiften ska indrivas hos sådana medlemmar i en sammanslutning som visar att de inte har genomfört det beslut av sammanslutningen som ledde till en överträdelse och antingen inte var medvetna om beslutets existens eller aktivt tog avstånd från beslutet innan Konkurrens- och konsumentverket började utreda överträdelsen.

När en framställning görs eller ett beslut fattas med stöd av 2 och 3 mom. ska det tas hänsyn till den relativa storleken på de medlemmar som tillhör sammanslutningen och situationen för små och medelstora företag samt den andel av sammanslutningens påföljdsavgift som medlemmen eventuellt redan betalat enligt 1 mom. När Konkurrens- och konsumentverket gör sin framställning ska det dessutom beakta rättsprinciperna i 6 § i förvaltningslagen. När en sammanslutnings påföljdsavgift endast grundar sig på en överträdelse av 5 eller 7 § i denna lag, ska framställningen eller beslutet dessutom beakta medlemmens medverkan till överträdelsen samt i fråga om 2 mom. den tid som medlemmen har varit medlem av det beslutande organet under den tid då överträdelsen begicks och i fråga om 3 mom. den tid som medlemmen under den tid då överträdelsen begicks har varit verksam på den marknad där överträdelsen inträffade. En enskild näringsidkares betalningsansvar för en påföljdsavgift som påförts sammanslutningen får inte tillsammans med en påföljdsavgift som påförts näringsidkaren för samma överträdelse överstiga det maximibelopp som anges i 13 a § 1 mom.

Om omsättningen för medlemmarna i en sammanslutning har beaktats i en påföljdsavgift som påförts sammanslutningen ska påföljdsavgiften i sin helhet drivas in

1) inom fem år från det att marknadsdomstolens eller högsta förvaltningsdomstolens beslut om påföljdsavgift för sammanslutningen vann laga kraft, eller

Betänkande EkUB 14/2021 rd

2) inom två år från det att marknadsdomstolens med stöd av 2 eller 3 mom. fattade beslut vann laga kraft, om denna tid är längre än den som anges i 1 mom.

49 a §

Sökande av ändring hos marknadsdomstolen

Ett beslut som Konkurrens- och konsumentverket har fattat med stöd av denna lag får överklagas genom besvär hos marknadsdomstolen. På ändringssökande tillämpas vad som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019), om inte något annat föreskrivs nedan. Ett beslut som Konkurrens- och konsumentverket har meddelat med stöd av 9, 10, 11, 30 c, 33 eller 45 § ska iaktas även om besvär har anförts, om inte marknadsdomstolen bestämmer något annat. Besvär över ett interimistiskt föreläggande som Konkurrens- och konsumentverket har meddelat med stöd av 45 § ska behandlas skyndsamt.

I ett beslut som Konkurrens- och konsumentverket har fattat om väsentliga brister i en anmälan om företagsförvärv med stöd av 26 § 1 mom. eller ett beslut om givande av handräckning som verket fattat med stöd av 37 § 5 mom. får ändring inte sökas genom besvär. Den som anmäler ett företagsförvärv får inte anföras besvär över ett beslut som meddelats med stöd av 25 § och genom vilket det har bestämts att de villkor som anmälaren har ställt ska iaktas.

Beslut som Konkurrens- och konsumentverket har meddelat i fråga om förrättande av inspektion enligt 35 §, med stöd av 17 § 4 mom. om huruvida förutsättningarna enligt 14—16 § är uppfyllda eller med stöd av 26 § 3 mom. om förlängning av behandlingsfristen får inte överklagas särskilt genom besvär.

49 b §

Sökande av ändring hos högsta förvaltningsdomstolen

Ändring i ett beslut som marknadsdomstolen har fattat med stöd av denna lag får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen utan besvärstillstånd. På ändringssökande tillämpas vad som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden, om inte något annat föreskrivs nedan.

Beslut som marknadsdomstolen har meddelat med stöd av 26 § 2 mom. om förlängning av fristen eller som marknadsdomstolen meddelat i fråga om beviljande av inspektionsbefogenhet enligt 36 § 5 mom. eller ett interimistiskt föreläggande enligt 45 § får inte överklagas genom besvär.

Marknadsdomstolens beslut ska iaktas även om besvär har anförts, om inte högsta förvaltningsdomstolen bestämmer något annat. Beslut om strukturella korrigerande åtgärder enligt 9 a §, beslut om påföljdsavgifter enligt 12 eller 37 a § eller beslut som avses i 47 a § 2 och 3 mom. får dock inte verkställas förrän beslutet har vunnit laga kraft.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 9 a, 13 och 13 a—13 f § i denna lag tillämpas inte på konkurrensbegränsningar som upphört före lagens ikraftträdande.

Bestämmelserna i 19 § i denna lag tillämpas inte på ärenden som blir anhängiga vid Konkurrens- och konsumentverket före lagens ikraftträdande.

Betänkande EkUB 14/2021 rd

Bestämmelserna i 29 § i denna lag tillämpas inte på framställningar om förbud mot företagsförvärv som Konkurrens- och konsumentverket gjort till marknadsdomstolen före lagens ikraftträdande.

Bestämmelserna i 37 a § i denna lag tillämpas inte på i 1 mom. i den paragrafen avsedda förfaranden som skett före lagens ikraftträdande.

Bestämmelserna i 47 a § i denna lag tillämpas inte på indrivning av påföljdsavgifter som påförts sammanslutningar av näringsidkare före lagens ikraftträdande i situationer där omsättningen för medlemmarna i en sammanslutning har beaktats vid bestämmandet av påföljdsavgift och den konkurrensbegränsning som legat till grund för påföljdsavgiften har upphört före lagens ikraftträdande.

De ärenden som vid ikraftträdandet av denna lag är anhängiga hos marknadsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen slutbehandlas med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Helsingfors 19.5.2021

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Juhana Vartiainen saml
vice ordförande Hanna Kosonen cent
medlem Atte Harjanne gröna
medlem Mari Holopainen gröna
medlem Pia Kauma saml
medlem Riitta Mäkinen sd
medlem Minna Reijonen saf
medlem Joakim Strand sv
medlem Hussein al-Taee sd
medlem Veikko Vallin saf
medlem Tuula Väättäinen sd
medlem Johannes Yrttiaho vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Lauri Tenhunen.